

فخر

گفت‌وگو با سید محمد بهشتی، دبیر دوره جشنواره فیلم فجر

هیچ وقت اجازه ندادم جایزه فجر
سفارشی شود

صفحه ۲۴

بولتن مجازی سی و نهمین جشنواره فیلم فجر ◊ جمعه ۱۹ دی ۱۳۹۹

گفت‌وگو با داوران بخش مسابقه تبلیغات سینمای ایران

درخشش نگین تبلیغات بر چرخه سینما

گفت‌وگو با پروانه معصومی

خوشی و غم‌هایی که
حاصل یک عمرند

۳۲

۱۱ فیلم در راه جشنواره سی و نهم

حضور پررنگ فیلم اولی‌ها و اتفاقی که
برای نخستین بار رخ داد

۵

فهرست

- ۳ سرمقاله به قلم امید روحانی
- ۴ اخبار جشنواره فجر در یک هفته گذشته
- ۵ ۱۱۰ فیلم در جشنواره سی و نهم
- ۸ جزئیات بررسی ۱۱۰ فیلم متقاضی حضور در جشنواره به روایت سیمون سیمونیان
- ۹ بازتاب جشنواره فیلم فجر در رسانه‌ها
- ۱۲ گفت‌وگو با داوود بخش مسابقه تبلیغات سینمای ایران
- ۱۴ اینفوگرافیک بخش اقلام تبلیغاتی جشنواره فیلم فجر
- ۱۶ نگاهی به تاریخچه حضور مسابقه اقلام تبلیغاتی در جشنواره فیلم فجر
- ۲۴ گفت‌وگو با سید محمد بهشتی، دبیر ۱۰ دوره جشنواره فیلم فجر
- ۳۰ یادداشت احمد طالبی‌نژاد درباره سال‌های دور جشنواره
- ۳۲ گفت‌وگو با پروانه معصومی، دریافت‌کننده نخستین جایزه بازیگری زن جشنواره فجر
- ۳۸ نشست بررسی روند برگزاری جشنواره فیلم فجر
- ۴۳ یادداشت رضا صائمی؛ فیلم اولی‌ها، صف اول حضور
- ۴۴ گزارش تصویری

شناختنامه

♦ بولتن مجازی سی و نهمین جشنواره فیلم فجر

مدیرمسئول: سید محمد مهدی طباطبایی‌نژاد
زیر نظر مسعود نجفی (مدیر روابط عمومی جشنواره)
سردبیر: سمیه علیپور
همکاران تحریریه: نژاد پیکانیان، زهرا نجفی و محمد مهدی درستی
با تشکر از: فاطمه استیری، علی افشار، رضا صائمی و محمد تهرانی
ویراستار: شهید محمد طاهر

مدیر هنری: علی شکوری
دبیر عکس: محمد حسن هندی
گرافیک: محمد سینا جوانمردی
عکس: محسن سعادت، بهار عسگری

امید روحانی
منتقد سینما و پژوهشگر

سینما توقف ناپذیر است

ویروس کرونا زندگی عمومی مردم را به دو مرحله قبل و بعد از خود تقسیم کرده است. بسیاری از مسائل تحت تاثیر شیوع این ویروس تغییر کرده‌اند. یکی از این مسائل تغییر شکل نمایش فیلم در سینماست، همچون تغییر اجرای نمایش و تئاتر. ولی سینما قرار نیست با آمدن کرونا متوقف شود، فقط سیستم نمایشی آن تغییر می‌کند. ذات سینما صرفاً باز نگه داشتن سالن‌های سینما نیست؛ ذات سینما (فیلم) است. بنابراین بقیه مسائل حاشیه‌هایی است که تغییر می‌کنند. البته برای برخی مردم با توقعات سطحی این تغییرات ممکن است سخت باشد. ولی در یک سال گذشته، فیلم‌ها ساخته شدند و برخی از آن‌ها به شکل آن‌لاین به نمایش درآمدند. شبکه نمایش خانگی هم چنان فعال است و مردم از آن استقبال می‌کنند. بنابراین این فقط شکل نمایش است که عوض می‌شود؛ مانند بسیاری از پدیده‌هایی که عوض می‌شوند. مثلاً من جزو معدود آدم‌هایی هستم که هنوز از تلفن ثابت استفاده می‌کنم و گوشی همراه ندارم. باین حال، با آمدن گوشی‌های همراه ارتباطات متوقف نشد، بلکه شکل دیگری پیدا کرد.

شخصاً پیش از این هم مدت‌ها بود که برای فیلم دیدن به سالن سینما نمی‌رفتم و منتظر می‌ماندم تا دی‌وی فیلم‌ها بیرون بیاید و در خانه ببینم. به همین دلیل در دوران کرونا هم دلم برای فیلم دیدن در سالن سینما تنگ نشده است، ولی درک می‌کنم که بسیاری از مخاطبان، این نوع فیلم دیدن را بیشتر دوست دارند. در حال حاضر ما مجبوریم با این پدیده کنار بیاییم. می‌دانم که برای جا افتادن تغییرات نیاز به گذشت زمان است و شاید ما که از نسل‌های قدیمی هستیم، نتوانیم با این پدیده کنار بیاییم. اما فکر می‌کنم کرونا یک پیشنهاد برای تغییر سبک زندگی در زمان جنگ‌های بیولوژیک است؛ یعنی به نظرم بعد از ویروس کرونا باز هم ویروس‌های جدیدی ساخته می‌شوند که زندگی انسان‌ها را تحت تاثیر خود قرار می‌دهند.

اصلاً تصور نمی‌کنم بعد از ویروس کرونا، زندگی به شکلی که پیش از شیوع این ویروس بود، بازگردد. به همین دلیل زندگی تحت تاثیر تغییرات جدید باید تغییر کند. شکل بسیاری از پدیده‌ها تغییر می‌کند؛ مثل نمایش فیلم، ارتباطات و رسانه‌ها. همین ویروس کرونا باعث شد مرگ تدریجی روزنامه‌ها و مجلات سرعت بگیرد. تئاتر، سینما و کنسرت‌های موسیقی و هر نوع تجمعات تعطیل شود. پس ما باید آن را بفهمیم و با این شیوه جدید زندگی کنار بیاییم و به زندگی سلول‌وارمان ادامه دهیم.

اگر به گذشته بازگردیم و به تاریخ سینما نگاه کنیم، متوجه می‌شویم که هر تغییری در سینما باعث شده شکل ساخت فیلم‌ها نیز تغییر کند. مثلاً زمانی که صدا آمد و سینما ناطق شد، ۹۰ درصد از کسانی که در دوران سینمای صامت فیلم می‌ساختند، نتوانستند صدا را درک کنند و فیلم ناطق بسازند. بعد از آن تلویزیون آمد و شکل جدیدی از فیلم‌سازی باب شد. با عنوان‌هایی همچون درام تلویزیونی، تله‌فیلم و تله‌تئاتر. بعد سریال‌سازی به این عنوان‌ها اضافه شد و سبک دیگری را با خودش به همراه آورد. حالا باید مشغولیات اعضای خانواده را به هنگام تماشای فیلم و سریال از تلویزیون در نظر می‌گیریم. از طرف دیگر، به خاطر قلاب کوچک تلویزیون، فیلم‌سازان اهمیت زیادی به جزئیات تصویر نمی‌دادند. حتماً تغییر شیوه نمایش فیلم در شبکه نمایش خانگی و نمایش آن‌لاین هم تغییراتی در فیلم‌سازی به همراه دارد. همه چیز در دوران کرونا باید تغییر کند. دوران کرونا دورانی است که شکل زندگی باید عوض شود. باید بیاموزیم جنگ بیولوژیک بخشی از زندگی ماست. پس به این ترتیب، باید با تغییرات همراه شویم و خودمان را وفق دهیم. سینما زنده می‌ماند، شکل نمایش آن، ساختار آن و فیلم‌سازی آن تغییر می‌کند. در این میان کوشش‌هایی مانند جشنواره، جایزه و نمایش فیلم در سالن سینما هم هست، اما آن چه چشم‌گیر است، خود سینماست؛ این‌که سینما پدیده‌ای توقف ناپذیر است.

اخبار جشنواره فیلم فجر در یک هفته گذشته

از انتشار اسامی فیلم‌ها تا بازدید مدیران سینمایی از ستاد جشنواره

انتشار فهرست فیلم‌های متقاضی شرکت در جشنواره سی و نهم و بازدید مدیران مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی از ستاد جشنواره در حالی که امور مربوط به برگزاری و تدارک زمینه‌های برپایی این رویداد سینمایی در یکی از سخت‌ترین سال‌ها در جریان است، از مهم‌ترین خبرهای هفته سوم دی‌ماه بود. برگزارکنندگان جشنواره در این هفته با انتشار فهرست فیلم‌ها برای نخستین بار اتفاقی ویژه را در جریان جشنواره رقم زدند. در ادامه مروری بر مهم‌ترین خبرهای جشنواره در هفته گذشته صورت می‌گیرد.

۲

حضور مدیران سینمایی در ستاد جشنواره

هم‌چنین در هفته گذشته مدیران مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی از دبیرخانه سی و نهمین جشنواره فیلم فجر بازدید کردند و از نزدیک در جریان فعالیت ستاد برگزاری جشنواره قرار گرفتند. محمد حمیدی‌مقدم، مدیرعامل مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی و دبیر جشنواره سینماحقیقت، محمد شکیبانی، معاون مستند مرکز، و مرتضی رزاق‌کریمی، قائم‌مقام مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی، افرادی بودند که عصر روز سه‌شنبه، ۱۶ دی‌ماه با حضور در دبیرخانه سی و نهمین جشنواره فیلم فجر از نزدیک در جریان فعالیت‌های ستاد برگزاری این رویداد سینمایی قرار گرفتند. حمیدی‌مقدم در این بازدید ابراز امیدواری کرد جشنواره امسال نیز با شور و شوق هر ساله برگزار شود و مورد توجه و استقبال قرار گیرد. او در ادامه گفت: در شرایط کنونی و با وضعیت موجود برگزاری جشنواره فیلم فجر به عنوان مهم‌ترین رویداد سینمایی کشور بسیار ارزشمند است، چراکه سینماگران با امید و انگیزه بیشتری می‌توانند در مسیر خود گام بردارند و حاصل زحمات یک ساله خود را در این جشنواره ببینند.

۱

انتشار فهرست فیلم‌های متقاضی شرکت در جشنواره فیلم فجر

امسال برای نخستین بار در تاریخ برگزاری جشنواره فیلم فجر، فهرست فیلم‌های متقاضی شرکت در این رویداد سینمایی منتشر و در اختیار مخاطبان قرار گرفت. این اتفاق در حالی رخ داد که جشنواره فیلم فجر امسال بدون هیئت انتخاب برگزار می‌شود و قرار است تمامی آثار رسیده به دبیرخانه جشنواره بعد از تطبیق با مقررات اعلامی در فراخوان مورد داوری قرار گیرند. به همین دلیل در راستای سیاست شفاف‌سازی سازمان سینمایی، فهرست ۱۱۰ فیلم که تا پایان مهلت اعلام‌شده در فراخوان جشنواره سی و نهم (تا ساعت ۲۴ روز دوشنبه، ۱۵ دی) در دبیرخانه ثبت‌نام کرده‌اند، منتشر شد. طبق اعلام دبیرخانه، این فهرست برای تطابق با آیین‌نامه و مقررات جشنواره و احراز موارد قانونی اعلام‌شده در فراخوان جشنواره سی و نهم، مورد بررسی قرار خواهد گرفت و فهرست نهایی آثار برای ارائه به هیئت داوران اعلام خواهد شد. هم‌چنین بر اساس تاکید مجدد دبیرخانه جشنواره تنها آثاری در فهرست نهایی داوران قرار خواهند گرفت که نسخه DCP آن‌ها تا موعد اعلام‌شده (۲۰ دی ۹۹) به دبیرخانه جشنواره ارائه شده باشد.

۱۱۰ فیلم در راه جشنواره سی و نهم

حضور پررنگ فیلم اولی‌ها و اتفاقی که برای نخستین بار رخ داد

سال‌ها طول کشید تا جشنواره فیلم فجر به جایگاهی رسید که اسامی فیلم‌های متقاضی حضور در این رویداد سینمایی را اعلام کند. بر اساس سیاست‌های سازمان سینمایی در مسیر شفاف‌سازی، مدیران جشنواره فجر تصمیم به اعلام اسامی فیلم‌های متقاضی شرکت در این رویداد سینمایی گرفتند. سازندگان آثار تا نیمه دی‌ماه فرصت داشتند درخواست خود را برای ثبت‌نام اثرشان در فجر انجام دهند. روابط عمومی جشنواره بامداد روز شانزدهم دی‌ماه اسامی ۱۱۰ فیلم ثبت‌نام‌کرده را اعلام کرد؛ فهرستی که نشان می‌داد امسال با وجود کرونا تعداد متقاضیان حضور در این رویداد کم نبوده است.

از جمله نکات قابل توجه در مورد این فهرست آن است که بیش از یک‌سوم متقاضیان سینماگران جوانی‌اند که نخستین اثرشان را مقابل دوربین برده‌اند.

حضور سینماگران زن هم در این فهرست نکته‌ای است که می‌تواند مورد توجه قرار گیرد؛ تهیه‌کنندگان و کارگردانان زن سینمای ایران در سال‌های اخیر هم مشغول ساخت فیلم بودند و نتیجه اثرشان را به جشنواره سی و نهم ارائه کرده‌اند. زمان تولید این فیلم‌ها نشان می‌دهد در سال‌های اخیر هم بازار تولید فیلم رونق داشته است.

از سوی مدیریت دبیرخانه جشنواره بعد از اعلام این اسامی بارها تأکید شد که این‌ها فقط اسامی فیلم‌های متقاضی است و در نهایت فقط فیلم‌هایی مورد داوری قرار می‌گیرند که با آیین‌نامه منتشرشده از جشنواره سی و نهم تطبیق داشته باشند. در ادامه اسامی ۱۱۰ فیلم متقاضی حضور در سی و نهمین جشنواره فیلم فجر می‌آید:

عماد و طوبا) به کارگردانی کاوه صباغ‌زاده و تهیه‌کنندگی مهدی صباغ‌زاده (۱۳۹۸). **مامان**) به کارگردانی آرش انیسی و تهیه‌کنندگی مجید بزرگر (۱۳۹۸). **بچه‌های طوفان**) به کارگردانی صادق صادق دقیقی و تهیه‌کنندگی پروانه مرزبان (۱۳۹۶). **سلفی با رستم**) به کارگردانی و تهیه‌کنندگی حسین قناعت (۱۳۹۸). **شهربانو**) به کارگردانی مریم بحرالعلومی و تهیه‌کنندگی پیگاه احمدی (۱۳۹۸). **بعد**

سایه زندگی) به کارگردانی و تهیه‌کنندگی حمید خیرالدین (۱۳۹۸). **نیلگون**) به کارگردانی حسین سهیلی‌زاده و تهیه‌کنندگی ایرج محمدی (۱۳۹۸). **بچه‌گرگ‌های دره سیب**) به کارگردانی فریدون نجفی و تهیه‌کنندگی مجید بزرگر (۱۳۹۸). **رمانتیسیم**

(۱۳۹۹). «رانند چهارم» به کارگردانی علیرضا امینی و تهیه‌کنندگی مرتضی شایسته (۱۳۹۸). «هَرَماس» به کارگردانی مهدی صاحبی و تهیه‌کنندگی ابودر پورمحمدی (۱۳۹۹). «بقه سفیدها» به کارگردانی و تهیه‌کنندگی شهرام مسلخی (۱۳۹۹). «بی‌آبان» به کارگردانی مهرداد کوروش‌نیا و تهیه‌کنندگی علی‌محمد قاسمی (۱۳۹۹). «یدو» به کارگردانی مهدی جعفری و تهیه‌کنندگی محمدرضا مصباح (۱۳۹۹). «روزی روزگاری آبادان» به کارگردانی حمیدرضا آذرنگ و تهیه‌کنندگی علی اوجی و عبدالله مدنی و حنیف سروری (۱۳۹۸). «غیبت موجه» به کارگردانی و تهیه‌کنندگی عباس رافعی (۱۳۹۸). «صحنه‌زنی» به کارگردانی علیرضا صمدی و تهیه‌کنندگی معید رضابالا (۱۳۹۹). «حرف آخر» به کارگردانی ابراهیم شفیعی و تهیه‌کنندگی علی شاه‌حاتمی (۱۳۹۸). «روز ششم» به کارگردانی حجت قاسم‌زاده اصل و تهیه‌کنندگی رحمان سیفی‌آزاد (۱۳۹۸). «آهنگ دو نفره» به کارگردانی آرزو ارزانش و تهیه‌کنندگی جواد نوروزبیگی (۱۳۹۸). «بام بالا» به کارگردانی سیدجمال سیدحاتمی و تهیه‌کنندگی بهروز مفید (۱۳۹۸). «بدون همه چیز» به کارگردانی محسن قرایی و تهیه‌کنندگی جواد نوروزبیگی (۱۳۹۸). «روشن» به کارگردانی روح‌الله حجازی و تهیه‌کنندگی جواد نوروزبیگی و سیدروح‌الله حجازی (۱۳۹۸). «آهو» به کارگردانی هوشنگ گل‌مکانی و تهیه‌کنندگی جواد نوروزبیگی (۱۳۹۸). «زد و بند» به کارگردانی داود نوروزی و تهیه‌کنندگی مقصود جباری (۱۳۹۸). «بابا سیبیلو» به کارگردانی ادوین خاچیکیان و تهیه‌کنندگی احمد احمدی (۱۳۹۸). «بازی مرجان» به کارگردانی و تهیه‌کنندگی حمید زرگرنژاد (۱۳۹۸). «کوسه» به کارگردانی علی

از اتفاق» به کارگردانی پوریا حیدری اوره و تهیه‌کنندگی شهاب حسینی (۱۳۹۸). «شیرجه بزرگ» به کارگردانی کریم لکزاده و تهیه‌کنندگی محمدرضا شفیعی (۱۳۹۸). «مهران» به کارگردانی رقیه توکلی و تهیه‌کنندگی محمد پیرهادی (۱۳۹۸). «آفتاب نیمه شب» به کارگردانی و تهیه‌کنندگی شهریار بحرانی (۱۳۹۸). «خط فرضی» به کارگردانی فروش صمدی و تهیه‌کنندگی علی مصفا (۱۳۹۸). «تی‌تی» به کارگردانی و تهیه‌کنندگی آیدا پناهنده (۱۳۹۸). «شیشلیک» به کارگردانی محمدحسین مهدویان و تهیه‌کنندگی محمدرضا منصوری (۱۳۹۹). «طلاخون» به کارگردانی و تهیه‌کنندگی ابراهیم شبیانی (۱۳۹۸). «گل به خودی» به کارگردانی احمد تجری و تهیه‌کنندگی علی قائم‌مقامی (۱۳۹۹). «پسر دلفینی» به کارگردانی محمد خیراندیش و تهیه‌کنندگی محمدامین همدانی (۱۳۹۹). «سه روز و سه قتل» به کارگردانی مسعود امینی تیرانی و تهیه‌کنندگی جعفر صانعی‌مقدم (۱۳۹۹). «شاه‌ماهی» به کارگردانی نادر مقدس و تهیه‌کنندگی افسانه منادی (۱۳۹۹). «لاک‌پشت و حلزون» به کارگردانی رضا حماسی و تهیه‌کنندگی هوشنگ نورالهی (۱۳۹۹). «نارگیل» به کارگردانی سیدداود اطیابی و تهیه‌کنندگی سیدابراهیم عامریان (۱۳۹۸). «لیپار» به کارگردانی حسین ریگی و تهیه‌کنندگی سعید خانی (۱۳۹۹). «طبقه یک و نیم» به کارگردانی نوید اسماعیلی و غلامرضا آزادی (۱۳۹۹). «تک تیرانداز» به کارگردانی علی غفاری و تهیه‌کنندگی ابراهیم اصغری (۱۳۹۹). «کارو» به کارگردانی احمد مرادپور و تهیه‌کنندگی حسین صابری (۱۳۹۸). «ابلق» به کارگردانی نرگس آبیاری و تهیه‌کنندگی محمدحسین قاسمی (۱۳۹۹). «ستاره بازی» به کارگردانی هاتف علیمردانی و تهیه‌کنندگی علی سرتیپی (۱۳۹۸). «مصلحت نظام» به کارگردانی حسین دارابی و تهیه‌کنندگی محمدرضا شفا (۱۳۹۹). «سیاه‌باز» به کارگردانی حمید همتی و تهیه‌کنندگی علی قائم‌مقامی (۱۳۹۹). «خانه ماهرخ» به کارگردانی شهرام ابراهیمی و تهیه‌کنندگی محمدرضا محمدی (۱۳۹۹). «تارا» به کارگردانی کاوه قهرمان و تهیه‌کنندگی غلامرضا موسوی (۱۳۹۹). «ورود و خروج ممنوع» به کارگردانی امید آقایی و تهیه‌کنندگی مرتضی شایسته (۱۳۹۸). «اوج ۱۱» به کارگردانی سیاوش سرمدی و تهیه‌کنندگی جلیل شعبانی (۱۳۹۸). «حکم تجدید نظر» به کارگردانی محمدامین کریم‌پور و تهیه‌کنندگی رضا کریمی (۱۳۹۹). «اتومبیل» به کارگردانی علی میری رامشه و تهیه‌کنندگی علی عبدالعلی‌زاده فرد (۱۳۹۹). «خورشید آن ماه» (۱۳۹۹). به کارگردانی ستاره اسکندری و تهیه‌کنندگی منوچهر محمدی. «چی راست» به کارگردانی حامد محمدی و تهیه‌کنندگی منوچهر محمدی (۱۳۹۸). «عروس خیابان فرشته» به کارگردانی مهدی خسروی و تهیه‌کنندگی محمدرضا شریفی‌نیا (۱۳۹۹). «زالاوا» به کارگردانی ارسلان امیری و تهیه‌کنندگی روح‌الله برادری و سمیرا برادری

تهیه‌کنندگی سینا ملارضا (۱۳۹۹). «کاداسیل» به کارگردانی و تهیه‌کنندگی مصطفی غلامی (۱۳۹۸). «نجیبه» به کارگردانی و تهیه‌کنندگی مصطفی گندم‌کار (۱۳۹۹). «پیله و پروانه» به کارگردانی محمد صالحی‌نژاد و تهیه‌کنندگی محمد صالحی‌نژاد و مهدی اکبری (۱۳۹۹). «طرلان» به کارگردانی سیدمحمد حسینی و تهیه‌کنندگی اتابک نادری (۱۳۹۸). «قول‌های شرقی» به کارگردانی سیدمجید صالحی و تهیه‌کنندگی سیدمحمد قاضی (۱۳۹۸). «خوره» به کارگردانی سعید زمانیان و تهیه‌کنندگی مجتبی رشوند (۱۳۹۹). «آمین» به کارگردانی مهدی و محمد تراب‌بیگی و تهیه‌کنندگی امیر سمواتی (۱۳۹۸). «وثیقه» به کارگردانی و تهیه‌کنندگی حسین قاسمی‌جامی (۱۳۹۸). «ماکه هستیم» به کارگردانی و تهیه‌کنندگی ابوالحسن کیوان (۱۳۹۸). «زمستان بود» به کارگردانی وحید پرشاد و تهیه‌کنندگی بهمن کامیار (۱۳۹۹). «برکه خاموش» به کارگردانی بهادر زمانی و تهیه‌کنندگی محمدرضا نجاتیان (۱۳۹۹). «قایان» به کارگردانی و تهیه‌کنندگی سجاد ثقفی‌راد (۱۳۹۸). «درد» به کارگردانی علی محمد قاسمی و اعظم نجفیان و تهیه‌کنندگی علی محمد قاسمی (۱۳۹۸). «خلی دور نیست» به کارگردانی علی مریدی و صادق فتح‌الهی و تهیه‌کنندگی مهیار عبدالملکی (۱۳۹۹). «ماهی و برکه» به کارگردانی علی براتی و تهیه‌کنندگی هادی انباردار (۱۳۹۸). «خط سفید میان دایره سرخ» به کارگردانی مونا زاهد و تهیه‌کنندگی مونا زاهد و وحید وکیلی‌فر (۱۳۹۹). «سمپاشی» به کارگردانی علی یاور و تهیه‌کنندگی محمدعلی سجادی (۱۳۹۸). «تا ۱۰ بشمار» به کارگردانی و تهیه‌کنندگی فرید ولی‌زاده (۱۳۹۸). «عرعروها و مزقون زن‌ها» به کارگردانی ساسان نوری و تهیه‌کنندگی علی اوجی (۱۳۹۹). «روشنایی» به کارگردانی و تهیه‌کنندگی کامشاد کوشان (۱۳۹۹). «مرده‌خور» به کارگردانی صادق صادق‌دقیقی و تهیه‌کنندگی پروانه مرزبان (۱۳۹۸). «دختری از ایران» به کارگردانی سیدجلال اشکذری و تهیه‌کنندگی حامد بامروت‌نژاد و سیدجلال اشکذری (۱۳۹۸). «تروما، نیمه تاریک» به کارگردانی و تهیه‌کنندگی حسام دهقانی (۱۳۹۹). «بودن یا نبودن» به کارگردانی و تهیه‌کنندگی سجاد پلنگیان (۱۳۹۹). «جنس مخالف» به کارگردانی سجاد شهریار و امیر غفارمنش و تهیه‌کنندگی ابراهیم اصغری (۱۳۹۹). «نی لم» به کارگردانی احمد تجری و تهیه‌کنندگی آرش سجادی حسینی و علی گلپهاران (۱۳۹۹). «مرد حلزونی» به کارگردانی و تهیه‌کنندگی مزدک میرعبادینی (۱۳۹۹). «روز مات» به کارگردانی محمود نوری و تهیه‌کنندگی محسن علی‌اکبری (۱۳۹۹). «من و دیورا» به کارگردانی سیدضیاءالدین درو و تهیه‌کنندگی معاونت استان‌های صداوسیما (۱۳۸۴). «ساعت صفر» به کارگردانی حسین حسینی رکاوند و تهیه‌کنندگی سیدصابر امامی (۱۳۹۹). «مارپیچ» به کارگردانی سعید جلیلی و تهیه‌کنندگی محسن شایان‌فر (۱۳۹۹).

عطشانی و تهیه‌کنندگی علی عطشانی و محمد احمدی (۱۳۹۸). «لب خط» به کارگردانی علی جبارزاده و تهیه‌کنندگی علی عبدالعلی‌زاده (۱۳۹۹). «بی‌سوزمین» به کارگردانی و تهیه‌کنندگی تورج اصلانی (۱۳۹۹). «میجر» به کارگردانی احسان عبدی‌پور و تهیه‌کنندگی حمید فرخ‌نژاد (۱۳۹۹). «پسران دریا» به کارگردانی سیدافشین هاشمی مرغزار و حسین جامی و تهیه‌کنندگی بهروز نشان (۱۳۹۹). «قاتل و وحشی» به کارگردانی حمید نعمت‌الله و تهیه‌کنندگی حمید نعمت‌الله و محمدصادق رنجکشان (۱۳۹۸). «ترانه‌های پدری» به کارگردانی محمد بصیری و تهیه‌کنندگی علی ژکان (۱۳۹۹). «هستی و زمان» به کارگردانی مانی باغبانی و تهیه‌کنندگی علی مصفا (۱۳۹۸). «باتک‌زده‌ها» به کارگردانی جواد اردکانی و علی رویین‌تن (۱۳۹۹). «تروژ» به کارگردانی محمد علیزاده و تهیه‌کنندگی یوسف منصوری (۱۳۹۹). «رقص دلفین‌ها» به کارگردانی علیرضا امینی و تهیه‌کنندگی سیاوش امین‌پور (۱۳۹۸). «موافقت اصولی» به کارگردانی امیر پورکیان و تهیه‌کنندگی سیدضیا هاشمی (۱۳۹۸). «مجزو خروج» به کارگردانی و تهیه‌کنندگی کیارش اسدی‌زاده (۱۳۹۹). «افسانه آدم‌زاد و غول چراغ جادو» به کارگردانی و تهیه‌کنندگی حبیب احمدزاده (۱۳۹۸). «سلفی با دموکراسی» به کارگردانی علی عطشانی و تهیه‌کنندگی علی عطشانی و سیدمحمد احمدی (۱۳۹۸). «گورکن» به کارگردانی کاظم ملایی و تهیه‌کنندگی سینا سعیدیان (۱۳۹۸). «جگر زیخا» به کارگردانی و تهیه‌کنندگی مرتضی آتش‌زمزم (۱۳۹۸). «دختران زمستان» به کارگردانی و تهیه‌کنندگی بهزاد خداویسی (۱۳۹۹). «شاهین» به کارگردانی سالار نسبی طهرانی و تهیه‌کنندگی آرش سجادی حسینی (۱۳۹۸). «نوابخ» به کارگردانی امیرحسین عظیمیان و

سیمون سیمونیان، مدیر دبیرخانه جشنواره فیلم فجر

فقط فیلم‌های هم‌خوان با مقررات داوری خواهند شد

اواسط هفته گذشته اسامی متقاضی حضور در سی و نهمین جشنواره فیلم فجر اعلام شد؛ فیلم‌هایی که برخی شرایط حضور در این رویداد را به دلیل مغایرت با آیین‌نامه ندارند و برخی هم ممکن است نسخه نهایی‌شان به دبیرخانه نرسد. برای اطلاع از جزئیات ارائه فیلم‌ها گپ کوتاهی با سیمون سیمونیان، مدیر دبیرخانه جشنواره، داشتیم که در ادامه می‌خوانید.

۶۰ اثر ۲۰ فیلم خوب باشد. مهم محصولی است که ارائه می‌شود.»

امسال فیلم‌های قدیمی هم متقاضی حضور در جشنواره شدند؛ نمونه‌اش اثر مرحوم ضیاءالدین دری است که سیمونیان درباره آن گفت: «فیلم آقای دری به نام «من و دیورا» محصول سال ۱۳۸۴ سیما مرکز استان‌هاست. این فیلم از سوی پسر مرحوم دری، نویدالدین دری، ثبت شده است و سال تولید را هم سال ۹۷ درج کرده‌اند. تماسی با پسر ایشان داشتم و پرسیدم چرا سال تولید فیلم را ۹۷ ثبت کردید؟ ایشان گفتند با عده‌ای از دوستان مشورت کردم و آن‌ها گفتند این تاریخ را بزن که با آیین‌نامه جور دربیاید. به‌رحال این فیلم قابل پذیرش نیست.»

سیمونیان در پایان یادآور شد: «هر سال اتفاقاتی می‌افتد و برخی می‌خواهند به هر طریقی که شده، در جشنواره حضور پیدا کنند، اما ما هم دقت می‌کنیم فقط فیلم‌هایی را که با مقررات هم‌خوانی دارند، بپذیریم.»

سیمون سیمونیان در پاسخ به سؤالی درباره ۱۱۰ فیلمی که امسال و با توجه به شرایط کرونا در جشنواره ثبت‌نام کردند و مقایسه این تعداد با سال گذشته گفت: «هر سال تقریباً همین حدود فیلم ثبت‌نام می‌کنند و متقاضی حضور در جشنواره هستند. تعدادی از این فیلم‌ها، آثاری‌اند که با مجوز غیرسینمایی که اصطلاحاً به آن‌ها فیلم‌های ویدیویی یا تله فیلم هم می‌گوییم، ساخته می‌شوند. مقررات جشنواره که در فراخوان هم اعلام شده است، شرایط خاصی دارد و ما نیز همیشه روی پروانه ساخت یا مجوز سینمایی تأکید کردیم. امسال نیز با در نظر گرفتن این نکته حدود ۶۰ فیلم با مقررات می‌خوانند و اگر به‌موقع نتوانند نسخه DCP را تحویل جشنواره دهند، داوری خواهند شد.»

سیمونیان ادامه داد: «سال گذشته کرونا نبود و تولیدات سینما طبیعتاً بیشتر بود و ۸۵ فیلم شرایط حضور در مسابقه سینمای ایران را داشتند و از سوی هیئت انتخاب بازبینی شدند. امسال اما این تعداد کمتر شده، اما هر فیلمی که حتی در یک رشته نامزد شود، به شرطی که ستاد کرونا سالن‌های سینما را باز کند و اجازه نمایش دهد، نمایش مردمی هم خواهد داشت.»

مدیر دبیرخانه جشنواره فیلم فجر ضمن اشاره به داوری حدود ۶۰ فیلم از سوی هیئت داوران، درباره مدت زمان داوری توضیح داد: «مدت زمان داوری فیلم‌ها بستگی به زمانی که در آیین‌نامه برای تحویل آثار اعلام کردیم، دارد که همان ۲۰ دی‌ماه قید شده است. این زمان باید به پایان برسد تا ما ببینیم دقیقاً چند فیلم به ما تحویل می‌دهند و بر اساس تعداد فیلم‌ها مدت زمان دقیق را اعلام کنیم، اما پیش‌بینی حدودی ما دو هفته است.»

او هم‌چنین در پاسخ به پرسش دیگری درباره توقع ثبت‌نام این تعداد فیلم با توجه به شیوع کرونا بیان کرد: «ما پروانه ساخت‌های سینمایی را پی‌گیری می‌کنیم و از حدود یک ماه پیش هم می‌پیش‌بینی کرده بودم حدود ۶۰ فیلم با توجه به مقررات آیین‌نامه متقاضی حضور در جشنواره خواهیم داشت. مابقی را هم می‌دانستیم تله‌فیلم‌هایی هستند که مانند هر سال بدون دقت به آیین‌نامه ثبت‌نام می‌کنند و پذیرفته نمی‌شوند.»

او در مورد نسبت تعداد فیلم ارائه‌شده و فیلم‌های باکیفیتی که می‌توان در جشنواره دید، گفت: «به نظر من خیلی نمی‌توان این دو مسئله را مرتبط با هم دانست، چراکه ممکن است از بین ۱۰۰ فیلم، ۱۰ فیلم خوب بیرون بیاید و از بین

بازتاب جشنواره فیلم فجر در رسانه‌ها

از امید به بازگشایی سینماها تا میدان داری جوانان

واکنش‌ها به آثار متقاضی حضور در جشنواره، جزئیات فرایند داوری آثار، بررسی حضور فیلم‌سازان جوان، نگاهی به چهره‌های حاضر در جشنواره سی و نهم و... سرفصل مهم‌ترین اخبار رسانه‌ها طی هفته گذشته با موضوع سی و نهمین جشنواره فیلم فجر بود.

است که بخشی از آن به شرح زیر است: از آن‌جا که آخرین مهلت ارسال آثار به جشنواره ۲۰ دی اعلام شده است، فیلم‌سازان زمان اندکی دارند تا نسخه نهایی فیلم خود را به این رویداد مهم هنری ارسال کنند. برخی از فیلم‌ها مراحل پایانی فنی را پشت سر می‌گذارند و سرعت تولید به اوج خود رسیده است. (طبقه یک و نیم) به کارگردانی نوید اسماعیلی، «گیج‌گاه» ساخته عادل تبریزی، (طبقه سفیدها) به کارگردانی شهرام مسلخی و «آهنگ دو نفره» ساخته آرزو آرزانش از جمله این فیلم‌ها هستند.

◇ آخرین خبرها درباره ثبت نام فیلم‌ها

جزئیات ثبت نام فیلم‌های متقاضی حضور در جشنواره فیلم فجر از جمله مسائل پراهمیت جشنواره بود که مسعود نجفی، مدیر روابط عمومی جشنواره فیلم فجر، درباره این موضوع با تسنیم صحبت کرد و چنین توضیح داد: با توجه به این‌که برخی از فیلم‌های متقاضی مغایر آیین نامه شرکت در جشنواره فیلم فجر بودند، تا این لحظه ۵۴ فیلم توانستند از سوی دبیرخانه در جشنواره سی و نهم شرکت کنند. از این تعداد ۳۲ اثر متعلق به کارگردانان فیلم اولی است که نشان دهنده توجه بیشتر فیلم‌سازان جوان به حضور در جشنواره فجر است. سقف زمانی برای تحویل DCP فیلم‌ها هم تا ۲۰ دی است

◇ امید به بازگشایی سینماها تا

پیش از برگزاری جشنواره

بازگشایی سینماهای کشور این روزها به واسطه نزدیک شدن به ایام برگزاری جشنواره فیلم فجر به دغدغه سینماداران و هم‌چنین مخاطبان تبدیل شده است؛ موضوعی که مورد توجه خیرگزاری مهر قرار گرفت و محمدرضا صابری، دبیر و سخن‌گوی انجمن سینماداران در گفت‌وگو با این رسانه درباره آن توضیح داد: امیدوارم بتوانیم قبل از شروع سی و نهمین جشنواره فیلم فجر، سینماها را باز کنیم و پذیرای مردم باشیم، چراکه جشنواره فیلم فجر با حضور مردم در سینماها معنا پیدا می‌کند.

◇ سرعت تولید بالا رفت

خیرگزاری ایرنا در گزارشی به بررسی وضعیت فیلم‌های متقاضی حضور در جشنواره پرداخته

و تمدید نمی‌شود.

نجفی درباره علل حذف فیلم‌های مغایر با آیین‌نامه جشنواره گفت: این فیلم‌ها عموماً یا تله‌فیلم و ویدیویی بودند، یا از شرایط دیگر حضور در جشنواره مانند پروانه ساخت یا عدم حضور در جشنواره سال قبل برخوردار نبودند.

او در ادامه بیان کرد: با توجه به خطرات ناشی از کرونا در صورتی که جشنواره برای اصحاب رسانه برگزار شود، قطعاً تعداد فیلم‌های اکرانی در هر روز کمتر خواهد بود، نشست‌های خبری هم با رعایت حداکثری پروتکل‌های بهداشتی برگزار خواهد شد. سینمای میزبان اصحاب رسانه در صورتی که امکان آن فراهم باشد، سینمای برج میلاد است و مانند سال قبل یک سینمای دیگر هم در نظر گرفته خواهد شد.

هم‌چنین بنا به گفته او فعلاً به صورت قطعی نمایش فیلم‌های جشنواره فجر امسال برای داوران خواهد بود و در صورت اجازه ستاد ملی مقابله با کرونا، امکان نمایش برای اصحاب رسانه و صاحبان آثار و سپس مخاطبان جشنواره فراهم می‌شود. ضمن این‌که امسال جشنواره افتتاحیه ندارد.

◇ مهر تا یبیدی بردشوری کار هیئت انتخاب در ادوار فجر

فهرست آثار متقاضی شرکت در جشنواره فیلم فجر موضوعی بود که مورد توجه خبرگزاری ایرنا قرار گرفت که در بخشی از گزارش این رسانه در این باره آمده است: انتشار این فهرست بلند بالا هم‌چون نشانی نمونه خروار، ثابت کرد دبیرخانه و اعضای هیئت انتخاب در ادوار مختلف جشنواره فیلم فجر در این همه سال با چه فضایی روبه‌رو بوده‌اند.

◇ واکنش دبیرخانه جشنواره فجر به چند اتفاق

به دنبال انتشار فهرست فیلم‌های متقاضی حضور در جشنواره فیلم فجر، روابط عمومی فیلم «مجزو خروج» که کارگردانی کبارش اسدی‌زاده تکمیل فرم حضور در این رویداد را تکذیب کرد، تهیه‌کننده فیلم «موافقت اصولی» هم از تکمیل فرم تقاضا اظهار بی‌خبری کرد.

مسئله‌ای که با واکنش سیمون سیمونیان، مدیر دبیرخانه جشنواره، همراه شد که در گفت‌وگو با مهر در این باره توضیح داد: فرم ثبت نام فیلم سینمایی «مجزو خروج» به کارگردانی و تهیه‌کنندگی کبارش اسدی‌زاده در تاریخ ۹۹/۰۹/۲۵ در دبیرخانه ثبت شده و تمام اطلاعات شخصی فیلم‌ساز در فرم پر شده است. برای فیلم «موافقت اصولی» به کارگردانی امیر پورکیان و تهیه‌کنندگی سیدضیا هاشمی هم فرم حضور در جشنواره از سوی کارگردان پر شده است.

هم‌چنین طبق اعلام سیمون سیمونیان، در جشنواره امسال تنها فیلم‌هایی که از سوی داوران به عنوان نامزد انتخاب شده‌اند، نمایش داده می‌شوند.

◇ آغاز داوری جشنواره فیلم فجر از ۲۰ دی

با پایان یافتن مهلت ثبت نام برای حضور در جشنواره فیلم فجر، چگونگی فرایند داوری آثار دغدغه بسیاری از فیلم‌سازان است. محمد مهدی طباطبایی‌نژاد، دبیر جشنواره در این باره به ایسنا گفت: امسال هفت نفر فیلم‌های جشنواره فجر را داوری می‌کنند که هنوز اسامی آن‌ها قطعی نشده است، ولی به‌زودی این کار انجام می‌شود. چون از روز ۲۰ دی ماه داوری فیلم‌ها شروع می‌شود. طباطبایی‌نژاد هم‌چنین درباره هزینه‌های جشنواره امسال در گفت‌وگو با کیوان کثیریان در صفحه خانه هنرمندان گفت: حداکثر هزینه پیش‌بینی شده

برای هر سه شیوه برپایی زیر پنج میلیارد تومان است و اگر هر کدام از شیوه‌ها حذف شود، قاعدتاً هزینه در نظر گرفته شده کاهش می‌یابد.

◇ در غیاب قدیمی‌ها، جوان‌ترها

میدان داری می‌کنند

امسال حضور بر تعداد فیلم‌های کارگردانان جوان در بین آثار متقاضی حضور در جشنواره فیلم فجر حسابی مورد توجه قرار گرفته است. خبرگزاری ایلنا هم در گزارشی به این موضوع پرداخته که بخشی از آن به شرح زیر است: امسال هیچ فیلمی از نسل نخست فیلم‌سازی در میان کارگردان‌ها دیده نمی‌شود. از نسل میانه فیلم‌سازان هم تنها شهریار بحرانی در میان کارگردان‌های حاضر در جشنواره حضور دارد.

◇ ستاره‌های سینما در متفاوت‌ترین

جشنواره

امسال هم مانند سال‌های قبل، تعدادی بازیگر با دو یا چند فیلم در جشنواره حضور دارند، هم‌چنین برخی از بازیگران پس از چند دوره غیبت در این رویداد حاضر شده‌اند؛ سوژه‌ای که مورد توجه روزنامه خراسان قرار گرفت. در بخشی از گزارش این رسانه آمده است: جمشید هاشم‌پور با پنج فیلم و پیمان جمشیدی با سه فیلم در جشنواره امسال رکورددار هستند.

بازیگرانی چون پرویز پرستویی، رضا عطاران، ابوالفضل پورعرب و مهتاب کرامتی، پس از چند دوره غیبت در جشنواره فجر، امسال با یک یا دو فیلم در سی‌ونهمین دوره حضور خواهند داشت.

خبرگزاری ایسنا هم در گزارشی به بررسی حضور بازیگران در جشنواره پرداخته که در ادامه بخشی از آن را می‌خوانید: بهرام رادان، الناز شاکردوست، هوتن شکیبا، هدیه تهرانی، باران کوثری، لیلیا حاتم‌ی، امین حیایی، سحر دولتشاهی، حامد بهداد، پارسا پیروزفر، فاطمه معتمدآریا، محسن تنابنده، محمد رضا فروتن، مهدی هاشمی و... از جمله چهره‌های حاضر در جشنواره امسال هستند.

یکی از کنج‌کاو‌های جشنواره امسال در بخش بازیگری فیلم «چپ راست» ساخته حامد محمدی است که رامبد جوان، پیمان قاسم‌خانی و سرورش صحت در آن بازی کرده‌اند.

لیونگرفیلد

گفت‌وگو با داوود بخش مسابقه تبلیغات سینمای ایران

از رکوردداران تا اتفاقات
یک دوره‌ای

درخشش نگین تبلیغات
برچرخه سینما

نگاهی به تاریخچه حضور مسابقه افلام تبلیغاتی در جشنواره فیلم فجر

لوح و سیمرغی که به دست
طراحان سپرده شدند

گفت و گو با داوران بخش مسابقه تبلیغات سینمای ایران

درخشش نگین تبلیغات بر چرخه سینما

ابراهیم حقیقی، میترا محاسنی و میثم مولایی داوران بخش مسابقه تبلیغات سینمای ایران سی و نهمین جشنواره فیلم فجر هستند. آنان تمامی پوسترها، عکس‌ها و آئونس‌هایی را که به جشنواره رسیده است، دآوری می‌کنند. هر سه هنرمند تبلیغات را عنصر جانشدنی و مهم سینمای ایران می‌دانند که نقش پررنگی در اطلاع‌رسانی و فروش فیلم‌ها دارد. به گفته داوران این بخش، مسابقه تبلیغات سینمای ایران منجر به ایجاد انگیزه بیشتر در بین فعالان این عرصه می‌شود.

◇ زهرا نجفی

صحبت کردم. در یکی دو دوره هم پیشنهاد دادیم بخش تبلیغات را به شکلی که در جهان مورد توجه قرار می‌گیرد، یعنی به شکل کمپین تبلیغی مورد بررسی قرار بدهند. یکی دو سالی هم اتفاق افتاد، ولی نمی‌دانم چرا تاووم پیدا نکرد! غالباً تهیه‌کنندگان یا کارگردانان به این کار تن نمی‌دهند. آیا حضور یک مدیر هنری که از ابتدا به تمام تبلیغات کار اشراف داشته باشد، برایشان گران تمام می‌شود؟ یا این‌که تصور می‌کنند مانند هر کار دیگری در سینمای ایران خودشان می‌توانند از پس آن هم بر بیایند؟! ما ناگزیر هستیم برای معرفی یک فیلم خوب و بالا بردن فروش آن به یک کمپین تبلیغاتی درست فکر

تبلیغات جلوی مرگ زودرس سینما را می‌گیرد

ابراهیم حقیقی، گرافیس‌ت

سال‌هاست که ثابت شده تبلیغات رکن اساسی تولید هر محصول یا ارائه هر خدمتی است و نقش مهمی در فروش آن‌ها بازی می‌کند. تفاوتی نمی‌کند این محصول یا خدمات از چه نوعی هستند، هر تولید و خدماتی از خوراکی‌ها، نوشیدنی‌ها، پوشیدنی‌ها و... نیاز به تبلیغ دارند. بدون این‌که تبلیغات و اطلاع‌رسانی در جهان انجام دهید، نمی‌توانید بگویید من این محصول را ساختم، این اثر هنری را تولید کردم و دیده شوید.

در سینمای ایران هم تبلیغات بسیار مهم است. یادم است در آن دوران که بخش تبلیغات از جشنواره فیلم فجر حذف شد، اعتراض بسیاری کردیم و حتی من به بهانه‌های رای سن جشنواره فیلم فجر رفته و درباره این موضوع

زمانی به نمایش درمی آید و آن‌ها کجا می‌توانند فیلم را ببینند. این تبلیغات از طریق عکس، پوستر و تیزری که حالا از طریق صداوسیما پخش می‌شود، یا در سالن‌های سینما یا از طریق شبکه نمایش خانگی در دسترس مردم قرار می‌گیرد، عرضه می‌شود.

این‌که بخش تبلیغات سینمای ایران در کنار بخش‌های دیگر در جشنواره فیلم فجر مورد توجه قرار می‌گیرد، به نظر من برای عکاسان این بخش رقابتی بسیار مهم است. اگر تمرکز من بیشتر روی عکس است، به این دلیل است که مسئله من بیشتر عکاسی است. به‌طبیع برای همکاران دیگر در بخش‌های دیگر تبلیغات هم این موضوع مهم است. هنرمندانی که در تمام این بخش‌ها کار می‌کنند، بدون برگزاری جشنواره هم حتما کارشان را خوب انجام می‌دهند، چون حرفه‌ای هستند. ولی قطعا اتفاقاتی همچون جشنواره و جایزه می‌تواند باعث شود بهتر کار کنند و جنبه تشویقی آن بسیار بالاست. این بخش رقابتی به همه فعالان این عرصه انگیزه می‌دهد. مخصوصا برای جوانان که می‌توانند کنار همکاران قدیمی‌تر قرار گیرند. به نظر من وجود چنین بخشی در جشنواره فیلم فجر بسیار ضروری است.

به‌هرحال با تبلیغات است که فیلم‌ها به مخاطبان شناسانده می‌شوند. به قولی، آن‌ها پیش‌فراول فیلم‌ها در همه جای دنیا و برای هر کاری هستند. اگر اثری به مخاطب شناسانده نشود، در انزوا می‌ماند.

برای این‌که نتیجه کار عکاس، طراح و گرافیس‌ت در یک فیلم متفاوت و نواز آب درآید، باید متریالی هم که در اختیار او قرار می‌گیرد، تازگی داشته باشد و اگر همه فیلم‌ها در فضاهای مشابه باشند، ایجاد این تنوع دشوار است.

فضای مجازی ساخت آنونس را تغییر داد

میثم مولایی، تدوین‌گر و سازنده آنونس و تیزر

مهم‌ترین نکته در طراحی تبلیغات و ساخت متریال تبلیغاتی نگاه صاحبان آثار، یعنی تهیه‌کننده و کارگردان، است. سازندگان تبلیغات باید نگاه آن‌ها را در مواد تبلیغی نمایان کنند. اما در خصوص ساخت آنونس، ما با تغییرات بسیاری روبه‌رو بودیم. پیش از این، تهیه‌کنندگان اصرار داشتند مدت زمان آنونس فیلم‌ها دو تا سه دقیقه باشد. چون این آنونس‌ها در سالن‌های سینما به نمایش درمی‌آمدند و مخاطبی که در سالن سینما برای تماشای فیلم ننشسته بود، مجبور بود این آنونس‌ها را تماشا کند. اما با تغییر شرایط و گسترش استفاده از اینترنت و فضای مجازی، ساخت تیزر فیلم هم تغییر کرد و تحت تاثیر این شرایط قرار گرفت. امروز طبق آمار منتشرشده، شما فقط دو تا دو و نیم ثانیه فرصت دارید مخاطب را به تماشای آنونس ترغیب کنید، یا به اصطلاح ما «یقه مخاطب را بگیرید». و اگر در این مدت‌زمان نتوانید او را مجلوب کار خود کنید، او تیزر را رد می‌کند و به سراغ مطلب دیگری می‌رود.

بنابراین دیگر سلیقه به‌تنهایی نمی‌تواند مطرح باشد. مجموعه عکس، پوستر و تیزر باید بتواند به شکل کمی و کیفی با مخاطب ارتباط برقرار کند و روی فروش آن تاثیر بگذارد. اگر این اثرگذاری محسوس باشد، به نظر من این محصول تبلیغی توانسته است درست عمل کند. اگر نتواند موفق باشد، یک کار صرفا ذوقی بی‌تاثیر بوده است.

کنیم، به‌هرحال بودن بخش تبلیغات در جشنواره فیلم فجر بسیار اهمیت دارد.

به واسطه ابزارهایی که هر روز در دستمان داریم، یعنی همین گوشی‌های موبایل که با آن صحبت می‌کنیم، عکس می‌گیریم و ابزارهای روی میز دیجیتال و فضای اینترنتی شیوه تبلیغات در جهان بسیار تغییر کرده است. ولی امروز من وقتی در شهر تردد می‌کنم، دیگر شاهد پوستر فیلم‌های سینمایی نیستم، درحالی‌که پوستر بخش مهمی از تبلیغات فیلم است که قرار است مخاطب را به سالن سینما بکشاند. اگر قرار باشد من به سالن سینما مراجعه کنم و در همان‌جا پوسترها را ببینم که فایده‌ای ندارد. پیش از این، ما طی سال‌ها از تمام شهرداری‌های ایران گلایه داشتیم که چرا مکان مناسب نصب پوستر در سطح شهرها وجود ندارد، ولی ابزارهای نوین امروز این مشکلات را حل کرده‌اند. با این حال، فکر می‌کنم پوستر بخش مهمی از تبلیغات شهری است که به فضای شهر شکل می‌دهد و جای پوستر فیلم‌های سینمایی در سطح شهر خالی است. نمی‌دانم علت نبود پوستر فیلم‌های سینمایی در سطح شهر چیست؟ آیا بودجه‌اش را ندارند، یا علت دیگری دارد. ولی به نظر می‌رسد سریال‌های شبکه نمایش خانگی بیشتر در این زمینه هزینه می‌کنند. آیا همه این پسرقت‌ها در شیوه تبلیغات فیلم‌های سینمایی نگرانی ایجاد نمی‌کند؟ آن‌هم در دوره‌ای که به خاطر کرونا، سینما تعطیل شده است. تبلیغات یکی از عناصر مهمی است که از مرگ زودرس سینما جلوگیری می‌کند و بهتر است هزینه بیشتری صرف آن شود.

بخش تبلیغات سینمای ایران در فجر جنبه تشویقی بالایی دارد

میترامحاسنی، عکاس

تبلیغات فقط مسئله سینمای ایران نیست، زیرا هر کالایی و هر چیزی برای دیده شدن نیاز به تبلیغات دارد. اما اگر بخواهیم به شکل اختصاصی تبلیغات سینمایی را تحلیل کنیم، باید این موضوع مطرح شود که مهم‌ترین ضرورت وجود تبلیغات این است که مخاطبان باخبر شوند چه فیلمی ساخته شده است، از چه

از رکوردداران تا اتفاقات یک دوره‌ای

پی‌گیری تمامی تغییراتی که در بخش اقلام تبلیغی جشنواره فجر وجود داشته، مجموعه‌ای از اطلاعات قابل توجه را پیش رو قرار می‌دهد؛ از برخی بخش‌ها که فقط برای یک دوره داوری شدند تا مواردی که آزمون شدند و نتیجه آن به شکلی دیگر در جشنواره دیده شد. در این میان یکی از جذاب‌ترین اطلاعات قابل بررسی رکوردداران است.

رکوردداران بخش پوستر

		مرتضی ممیز
		حیدر رضایی
		طاها ذاکر

رکورددار حضور

رکورددار حضور: ابراهیم حقیقی به واسطه طراحی پوستر دوره‌های مختلف جشنواره فیلم فجر و داوری در بخش اقلام تبلیغات سینمای ایران از پایه‌های ثابت این بخش است.

- ◆ عنوان بندی (تیتراژ) بخشی بود که فقط یک بار، آن هم در دوره هفتم، مورد توجه قرار گرفت.
- ◆ جایزه «بیلورد» هم فقط در دوره بیست و هشتم اهدا شد.
- ◆ جایزه «گرافیک محیطی» در دو دوره بیست و هشتم و بیست و نهم مهمان جشنواره بود.
- ◆ «تیزر» هم در سه دوره بیست و هشتم، بیست و نهم و سی و دوم جایزه گرفت.
- ◆ «لوگو» مهمان جشنواره سی و هشتم بود.
- ◆ تنها یک بار در دوره سی و سوم تبلیغات به شکل گروهی مورد داوری قرار گرفت.
- ◆ «عکس پشت صحنه» در دوره بیست و نهم جایزه گرفت.
- ◆ دوره سی و پنجم عکس فیلم‌هایی که همان سال در جشنواره حاضر بودند، از سوی هیئت داوران بخش اصلی داوری شد.

رکوردداران بخش آتونس

	ایرج گل افشان	
	روح‌الله موحدی	
	محسن امیریوسفی	
	آرش معیریان	
	صمدتواضعی	

رکوردداران بخش عکس

	جواد جلالی	
	عزیز ساعتی	
	مریم تخت‌کشیان	
	محمد فوقانی	

نگاهی به تاریخچه حضور مسابقه اقلام تبلیغاتی در جشنواره فیلم فجر

لوح و سیمرغی که به دست طراحان سپرده شدند

◇ زهرا نجفی

بخش مسابقه اقلام تبلیغاتی سینمای ایران از آن بخش‌هایی است که طی دوره‌های مختلف جشنواره فیلم فجر دست‌خوش تغییرات بسیاری شده است. گاهی این بخش را به صلاح دید دبیر جشنواره حذف کرده‌اند و گاهی داوران این بخش را بدون جایزه گذاشته‌اند. حتی در مورد اهدای جوایز این بخش اغلب تغییراتی وجود داشته است. در دوره‌های نخست جوایز این بخش در اختتامیه اهدا می‌شد و در دوره‌های اخیر جوایز بخش مسابقه اقلام تبلیغاتی سینمای ایران در افتتاحیه اهدا می‌شود. عکس، پوستر و آنونس پای ثابت جوایز این بخش‌اند که گاهی مهمانانی همچون لوگو، تیزر، بیلپورد، گرافیک محیطی و... هم دارند. در این گزارش تغییرات این بخش را طی ۳۸ دوره مرور کردیم.

پرویز محلاتی و مسعود دشتبان از متقاضیان این بخش بودند. سیدرضا شریف‌تهرانی، محسن شیخی و حمید ندیمی اعضای هیئت انتخاب و داوری پوستر بودند. باین حال، این بخش هیچ برنده یا برگزیده‌ای نداشت.

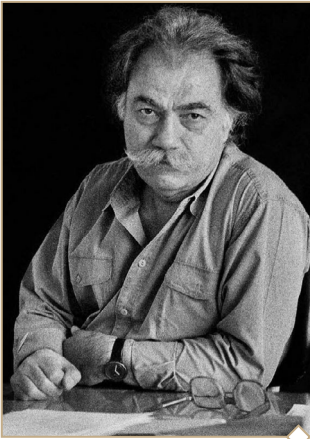
◇ آنونس آمد و لوح زرین گرفت

در دوره ششم وضعیت متفاوت شد و در کنار پوستر، آنونس هم به این بخش اضافه شد. این بار در بخش پوستر و آنونس شش برگزیده لوح زرین گرفتند. نام گرافیس‌ت‌های مطرحی همچون حسین خسروچردی، مرتضی ممیز و پرویز محلاتی به عنوان برندگان بخش پوستر اعلام شد. در بخش آنونس هم ابراهیم حقیقی برای فیلم «جاده‌های سرد»، محمدحسین محتشمی برای فیلم «مادیان» و صمد تواسعی برای فیلم‌های «بازجویی یک جنایت» و «آن سوی مه» برنده شدند. سیدرضا شریف‌تهرانی، محسن شیخی و حمید ندیمی برای دومین سال پیاپی اعضای هیئت انتخاب و

◇ ورود مسابقه اقلام تبلیغاتی به فجر

پاپوستر

از اولین دوره برگزاری جشنواره فیلم فجر تا پایان کار چهارمین دوره این جشنواره خبری از بخشی که امروز با عنوان مسابقه اقلام تبلیغاتی سینما می‌شناسیم، در فهرست بخش‌های رقابتی نبود. تا این‌که در دوره پنجم به دبیری سیدمحمد بهشتی، بخشی با عنوان «نمایشگاه پوسترهای سینمایی» به جشنواره اضافه شد. بعد از اعلام فراخوان ۱۵۷ پوستر ارسال و از میان آن‌ها ۲۵ مورد برای بخش مسابقه و ۲۵ پوستر برای نمایشگاه جانبی انتخاب شدند. طراحان پوسترهای همچون ابراهیم حقیقی، مرتضی ممیز،

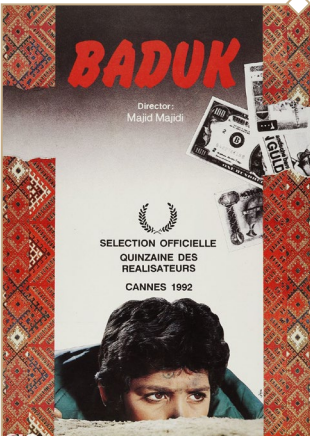

مرتضی ممیز

◇ دوران ثبات برای مسابقه اقلام تبلیغی

در دوره یازدهم با این که ۴۳ فیلم متقاضی این بخش بودند، بخش اقلام تبلیغی برنده اصلی نداشت. تنها بهروز صادقی در بخش عکاسی برای فیلم «یک بار برای همیشه» دیپلم افتخار گرفت و حافظ احمدی برای عکاسی دو فیلم «بدوک» و «چشم شیشه‌ای» مورد تقدیر قرار گرفت. دوره دوازدهم، سعید صادقی،

پوستر فیلم بدوک

داوری بخش آنونس و پوستر بودند. از نکات قابل توجه این دوره اعلام امکان حضور تمامی آثار تولیدشده از سال ۱۳۵۸ تا سال ۱۳۶۶ در این بخش بود. از طرف دیگر، در مقررات ششمین دوره جشنواره فیلم فجر آمده بود که در بخش آنونس به سه اثر لوح زرین و در بخش پوستر به پنج اثر لوح زرین و دیپلم افتخار اهدا می‌شود.

◇ بهترین عنوان بندی و عکس هم سیمرغ گرفتند

عنوان بندی (تیتراژ) و عکس از دوره هفتم به بخش اقلام تبلیغی فیلم‌ها اضافه شد. در هر بخش حدود ۲۰ اثر شرکت داشتند. عزیز ساعتی اولین عکاسی بود که در جشنواره فیلم فجر به خاطر فیلم سه اپیزودی «دست‌فروش» برنده جایزه بهترین عکس شد؛ فیلمی که در دوره پیشین هم در بخش پوستر برنده شده بود. از این دوره بود که سیمرغ با طراحی ابراهیم حقیقی به عنوان نماد جشنواره انتخاب شد و جایزه اصلی نیز سیمرغ بلورین نام گرفت. بنابراین در بخش اقلام تبلیغی هم برندگان عنوان بندی، عکس و نمونه فیلم (آنونس) برای اولین بار سیمرغ گرفتند. در بخش عنوان بندی یا تیتراژ مسعود دشتیان برای فیلم «جاده‌های سرد» و ابراهیم وحیدزاده به خاطر آنونس فیلم «تحفه‌ها» برنده شدند. در این دوره هیچ پوستر و واحد شرایط کسب جایزه بهترین پوستر شناخته نشد.

◇ عنوان بندی از بخش اقلام تبلیغی حذف شد

عنوان بندی یا تیتراژ فقط در دوره هفتم اقبال پیدا کرد تا در جشنواره فیلم فجر سیمرغ بگیرد. این بخش از دوره هشتم تاکنون از بخش اقلام تبلیغاتی جشنواره فیلم فجر حذف شده است و دیگر مورد توجه قرار نگرفته. ایرج تقی‌پور، حسین خسروجردی و حبیب صادقی به عنوان داوران بخش اقلام تبلیغی فیلم‌ها در این دوره اعلام شدند. در این دوره حمید ترابلی برای پوستر فیلم «کارآگاه ۲»، حسین آفکاریمی برای آنونس فیلم «خانه دوست کجاست؟» و عزیز ساعتی برای عکاسی فیلم «بایسیکل‌ران» برنده سیمرغ بلورین شدند.

◇ اوج در دوره نهم و کم فروغی در دوره دهم

از نهمین دوره جشنواره فیلم فجر به نظر می‌رسد بخش مواد تبلیغاتی سینمای ایران به ثبات قابل قبولی رسیده است. در دوره نهم ۳۵ فیلم متقاضی شرکت در این بخش بودند. سیدمحمد احصایی، محمد مهدی دادگو و محمود کلاری داوران این بخش شدند. در نهایت هم مرتضی ممیز برای پوستر دو فیلم «مهاجر» و «ای ایران»، حسین ملکی برای عکاسی فیلم «ریحانه» و ایرج گل‌افشان برای آنونس فیلم «هامون» برنده این بخش شدند. اما در دوره دهم استقبال از بخش مواد تبلیغاتی کم شد، تنها ۱۹ فیلم متقاضی شرکت در این بخش بودند. به همین دلیل مسابقه دو بخش عکس و پوستر به دلیل به حدنصاب نرسیدن حذف شد و فقط ایرج گل‌افشان برای آنونس فیلم «تعقیب سایه‌ها» سیمرغ بلورین دریافت کرد.

فیلم خاکستر سبز عکاس حافظ احمدی

دوره بیست و چهارم خیری از بخش مواد تبلیغی نبود؛ یعنی در چهار دوره دبیری داد، دو دوره دبیری عسگرپور و دو دوره دبیری علیرضا رضاداد این بخش از جشنواره حذف شده بود. تا این که در سال ۱۳۸۵ بعد از ۹ سال، بخش مسابقه مواد تبلیغاتی سینمای ایران به جشنواره بازگشت. در این دوران، هیئت داوران بخش اقلام تبلیغاتی با عنوان داوران بخش مواد تبلیغ و اطلاع رسانی سینمای ایران با حضور امیر اثباتی، محمد احمدی، بهرام دهقانی، سیف‌الله صمدیان، امیر عابدی، مجید مسچی، علی نیکرفتار و علی وزیریان تشکیل شد. از این دوره عنوان دیگری به جایزه‌های اقلام تبلیغی اضافه شد؛ «گرافیک محیطی». در این سال بخش مسابقه برگزیده‌ای نداشت و فقط به جواد آتشباری برای طراحی پوستر فیلم «چهارشنبه سوری» و سید حمید شریفی برای طراحی پوستر فیلم «ابراهیم خلیل‌الله» دیپلم افتخار اهدا شد. اما آرش معیریان سیمرغ بهترین آنونس را برای فیلم «تقاطع» و علی زارع سیمرغ بهترین عکس را برای فیلم «وقتی همه خواب بودند» گرفت.

آرش معیریان

سیدمحمد فدوی و اصغر فهیمی فر به عنوان هیئت داوران بخش اقلام تبلیغی معرفی شدند. محسن سیدمحمودی برای فیلم «بدوک» سیمرغ بهترین پوستر، مهرشاد کارخانی برای فیلم «هور در آتش» سیمرغ بهترین عکس و صمد متواضعی برای فیلم‌های «تونل» و «بال فرشتگان» سیمرغ بهترین آنونس را گرفت.

در دوره سیزدهم، عزیز ساعتی، حبیب‌الله صادقی و اصغر فهیمی‌پور به عنوان داوران بخش اقلام تبلیغی معرفی شدند و در این دوره هم امیر اثباتی سیمرغ بهترین پوستر را برای فیلم «زینت»، حافظ احمدی سیمرغ بهترین عکس را برای فیلم «خاکستر سبز» و شهریار بحرانی سیمرغ بهترین آنونس را برای فیلم «سجاده آتش» گرفت.

در دوره چهاردهم، دوران آغاز دبیری عزت‌الله ضرغامی در جشنواره فیلم فجر، تعداد داوران بخش مسابقه اقلام تبلیغی سینمای ایران از سه نفر به پنج نفر افزایش یافت؛ جهانگیر الماسی، مسعود ترقی‌جاه، محمدحسین حلیمی، محمدعلی رجبی و علی وزیریان داوران این بخش بودند. در این دوره بخش پوستر برنده‌ای نداشت و فقط دیپلم افتخاری به ابراهیم حقیقی برای فیلم «تیک تاک» رسید و از آیدین آغداشلو برای پوستر فیلم «هبوط» تقدیر شد. اما بخش عکس با سیمرغ جمشید بایرامی برای فیلم «سلام سینما» و بخش آنونس با سیمرغ علیرضا کریمی برای فیلم «روز واقعه» دست پر به خانه رفتند.

در دوره پانزدهم هم بخش اقلام تبلیغی پر بار بود. هیئت داورانی متشکل از مسعود ترقی‌جاه، محمدحسین حلیمی، محمدعلی رجبی، محمود کلاری و اکبر نبوی داوران این بخش را بر عهده گرفتند. هوشنگ خرم‌دین برای طراحی پوستر فیلم «گیبه»، بابک برزویه برای عکاسی فیلم «سفر به جزابه» و ایرج گل‌افشان برای ساخت آنونس فیلم «برج مینو» از این بخش سیمرغ بلورین گرفتند.

◇ بازگشت مسابقه مواد تبلیغاتی بعد

از سال

اما گویی بعد از دوره پانزدهم و با شروع دبیری سیف‌الله داد از دوره شانزدهم، اقبال بخش مواد تبلیغاتی برگشت و از این دوره تا پایان

برای فیلم «پایرهنه در بهشت» و امیر عابدی برای فیلم «سه زن» سیمرغ بلورین بهترین عکس را به شکل مشترک گرفتند. علی زارع برنده سیمرغ بهترین پوستر برای فیلم «زن دوم» شد. در بخش گرافیک محیطی فقط به امیرشهبان خاقانی و در بخش آنونس و تیزر به امیرشهبان خاقانی و میثم مولایی دیپلم افتخار تعلق گرفت. احمد ناطقی، سیدمسعود شجاعی طباطبایی، ساعد نیک‌ذات، حسین زندیاف، مرتضی حیدری و سعید الهی از اعضای هیئت انتخاب و داوری مسابقه اقلام تبلیغی دوره بیست‌وهشتم بودند. در این دوره محمد فوقانی برای عکاسی فیلم «پستی‌چه سه بار در نمی‌زند»، سحر صبا برای طراحی پوستر فیلم «در میان ابرها»، امیرشهبان خاقانی برای طراحی گرافیک محیطی فیلم «نیش زنبور»، آرش معیریان برای ساخت آنونس «احضارشدگان» و مسعود آقابابائیان برای ساخت تیزر فیلم «آخرین ملکه زمین» سیمرغ گرفتند.

◀ عکس پشت‌صحنه داوری شد

حافظ احمدی، اکبر عالمی، حسین زندیاف، احمد ناطقی و علی وزیربان هیئت داوران مواد تبلیغاتی دوره بیست‌ونهم جشنواره فیلم فجر را تشکیل دادند. در این دوره بخش عکس به دو بخش عکس‌های صحنه و پشت‌صحنه تقسیم شد. محمد فوقانی سیمرغ بهترین عکس را برای فیلم «دموکراسی توی روز روشن»، بهرنگ درفولی‌زاده سیمرغ بهترین عکس پشت‌صحنه را برای فیلم «هفت دقیقه تا پاییز»، حیدررضایی سیمرغ بهترین پوستر را برای فیلم «بیداری رویاها»، علی فرآورده سیمرغ بهترین گرافیک محیطی را برای فیلم «ملک سلیمان»، محسن امیریوسفی سیمرغ بهترین آنونس را برای فیلم «آتشکار» و بهروز داودی سیمرغ بهترین تیزر را برای فیلم «دیگری» دریافت کرد.

در دوره سی‌ام، مرتضی پورصمدی، حسین زندیاف، محمدرضا شرف‌الدین، محمد علیقلی‌زاده و محمدحسین نیرومند داور بخش مسابقه تبلیغاتی شدند. در این دوره جواد جلالی سیمرغ بهترین عکس را برای فیلم «بدرود بغداد» گرفت. بخش پوستر و آنونس برنده‌ای نداشتند. فقط احسان برآبادی برای

بهزاد خورشیدی

◀ بازگشت دوران ثبات برای اقلام تبلیغاتی

با شروع دبیری مجید شاه‌حسینی در دوره بیست‌وششم بخش اقلام تبلیغی باز هم عضو ثابت جشنواره فیلم فجر شد. در این دوره، ایرج تقی‌پور، علی سرتیپی، امیر عابدی، رضا عابدینی، مهدی کرم‌پور و امیرعباس گردان به عنوان هیئت انتخاب و داوری مسابقه اقلام تبلیغی و اطلاع‌رسانی سینمای ایران انتخاب شدند. عبدالله عبدی‌نسبت برای فیلم «جایی در دوردست» برنده سیمرغ بهترین عکس، حیدررضایی برای فیلم «اخراجی‌ها» برنده سیمرغ بهترین پوستر، بهزاد خورشیدی برای فیلم «قاعده بازی» برنده سیمرغ بهترین طراحی بیلورد و امیرشهبان خاقانی برای فیلم «اتوبوس شب» و «سنگ، کاغذ، قیچی» برنده سیمرغ بهترین آنونس شد. ایرج تقی‌پور، بهرام جلالی، ابراهیم حقیقی، مجتبی مشیری و سیدرضا میرکریمی هیئت داوران مسابقه تبلیغاتی دوره بیست‌وهفتم جشنواره فیلم فجر بودند. از این دوره در کنار آنونس فیلم‌ها، تیزرها هم در بخش اقلام تبلیغی به صورت جدا دآوری شدند. در این دوره برای اولین بار علی باقری

دموکراسی تو روز روشن عکاس بهرنگ درفولی‌زاده

فیلم برلین منفی ۷ عکاس جواد جلالی

بخش عکس با تحسین عکاسی فیلم «تنهای تنهای» سیمرغ بلورین و جایزه نقدی جشنواره اهدا شد به جواد جلالی برای عکس‌های فیلم «برلین منفی ۷».

◆ تبلیغات یک فعالیت گروهی است

از دوره سی و سوم طبق بیانیه سال قبل هیئت داوران بخش تبلیغات و اطلاع‌رسانی در قالب مجموعه گروه تبلیغات و اطلاع‌رسانی فیلم‌ها مورد توجه قرار گرفت. یعنی در فهرست نامزدهای این بخش، از مدیر تبلیغات و اطلاع‌رسانی، مسئول روابط عمومی، عکاس، طراح پوستر و سازنده تیزر و آنونس در کنار هم یاد شد. مرتضی شایسته، سیف‌الله صمدیان، علی نیک‌رفتار، رامبد جوان و میثم مولایی هیئت انتخاب و داور این بخش بودند که در بخش تبلیغات به امیر اثباتی برای تبلیغات فیلم سینمایی «ماهی و گربه» سیمرغ بلورین اهدا شد. در بخش اطلاع‌رسانی بهرنگ تنکابنی سیمرغ بلورین و هم‌چنین پوریا عالمی، ابراهیم حقیقی، محرم

امیر اثباتی

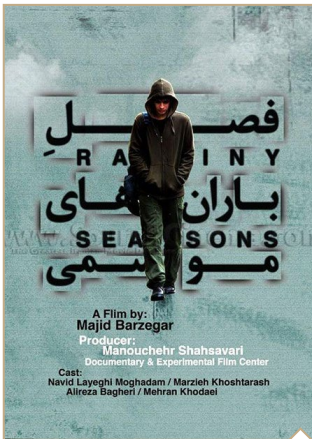
طراحی پوستر فیلم «اینجا بدون من» و مهدی سعدی برای ساخت آنونس فیلم «اینجا بدون من» دیپلم افتخار گرفتند.

◆ آغاز عصر طلایی برای ارقام تبلیغی

آغاز دهه چهارم برگزاری جشنواره، نه تنها آغاز ثبات و غیرقابل انکار شدن وجود بخش مسابقه تبلیغاتی در جشنواره فیلم فجر بود، بلکه آغاز دورانی بود که در آن اهدای جوایز بخش مسابقه مواد تبلیغاتی به افتتاحیه جشنواره فیلم فجر انتقال یافت.

محمد احمدی، بهرام دهقانی، علیرضا زرین‌دست، سیدعباس میرهاشمی و علی وزیریان اعضای هیئت داوران سی و یکمین جشنواره فیلم فجر بودند. در این دوره امید صالحی سیمرغ بلورین بهترین عکس را برای فیلم «روزهای زندگی» و فرشته طائرپور سیمرغ بلورین بهترین پوستر را برای فیلم «آینه‌های روبه‌رو» دریافت کردند. هم‌چنین نگار آذربایجانی و فرشته طائرپور برای ساخت آنونس فیلم «آینه‌های روبه‌رو» سیمرغ این بخش را گرفتند. طائرپور سیمرغ بلورین بهترین پوستر را به محمدجواد قالیباف، شهردار وقت تهران، تقدیم کرد تا توجه او را بیشتر به سمت تبلیغات سینمایی جلب کند. در دوره سی و دوم، هیئت داوران در بیانیه‌ای که در افتتاحیه خواندند، اعلام کردند از دوره بعدی به بهترین مدیر طراحی تبلیغات و توزیع‌کننده برتر نیز جوایزی اهدا خواهد شد.

هم‌چنین در این بیانیه از حوزه هنری به دلیل تلاش‌هایی که در زمینه مواد تبلیغاتی انجام داده بود، تقدیر کردند. در بخش پوستر، هیئت داوران دیپلم افتخار را به امیر شیبان خاقانی برای طراحی پوستر فیلم «در بند» اهدا کرد و بهزاد خورشیدی نیز برای طراحی پوستر فیلم «سر به مهر» سیمرغ بلورین و جایزه نقدی جشنواره را دریافت کرد. در بخش نمونه فیلم (آنونس) و فیلم تبلیغاتی (تیزر) دیپلم افتخار جشنواره به حسین جمشیدی گوهری و محمد شاه‌حسینی سازندگان فیلم تبلیغاتی «سر به مهر» رسید و سیمرغ بلورین این بخش از جشنواره نصیب مانی حقیقی سازنده نمونه فیلم «پذیرایی ساده» شد. هم‌چنین در

پوستر فصل باران های موسمی

◆ لوگو به میدان رقابت آمد

ابراهیم حقیقی، طاهایا ذاکر، سیفالله صمدیان، سپیده عبدالوهاب و میثم مولایی اعضای هیئت داوران سی و نهمین جشنواره فیلم فجر بودند. در این دوره از جشنواره جایزه بهترین طراحی لوگو هم به بخش اقلام تبلیغی سینمای ایران اضافه شد. ولی در این بخش تنها یک دیپلم افتخار به محمد روح‌الامینی برای طراحی لوگوی فیلم‌های «رگ خواب» و «خفه‌گی» تعلق گرفت. سیمرغ بلورین بهترین آنونس به مسعود رفیع‌زاده برای فیلم «خفه‌گی» اهدا شد و سیمرغ بلورین بهترین عکس به جواد جلالی برای فیلم «پرنیزا» رسید. بابک یادگاریان هم سیمرغ بلورین بهترین پوستر را برای فیلم «هجوم» دریافت کرد.

◆ مسابقه اقلام تبلیغاتی به

اختتامیه رفت

در دوره سی و هفتم با دآوری علی نیک‌رفتار، آرش معیریان و احسان برآبادی سیمرغ بلورین بخش بهترین عکس به حبیب مجیدی برای فیلم «بمب، یک عاشقانه» تعلق گرفت. طاهایا ذاکر برای دومین بار به خاطر فیلم «کوپال» سیمرغ بلورین بهترین پوستر را دریافت کرد و سیمرغ بلورین بهترین آنونس در جشنواره فیلم فجر به روح‌الله موحدی برای فیلم «گرگ‌بازی» اهدا

برای و مهشید آهنگرانی دست‌اندرکاران تبلیغات فیلم سینمایی «شهر موش‌ها ۲» دیپلم افتخار دریافت کردند. سعاب زری باف برای عکاسی فیلم سینمایی «اشباح» به کارگردانی داریوش مهرجویی سیمرغ بلورین بخش عکس را از آن خود کرد.

از دوره سی و چهارم جوایز بخش تبلیغات و اطلاع‌رسانی حذف شد و بخش اقلام تبلیغاتی سینمای ایران به روال سابق خود بازگشت. در بخش عکس، ضمن تقدیر ویژه از جلال حمیدی برای فیلم «ارغوان»، سیمرغ بلورین بهترین عکس فیلم به محمد بدرلو برای فیلم «اعترافات ذهن خطرناک من» رسید. در بخش آنونس و تیزر، ضمن تقدیر از معین کریم‌الدینی برای فیلم «آتلان»، سیمرغ این بخش به محسن امیریوسفی برای «خواب تلخ» اهدا شد. هم‌چنین در بخش پوستر ضمن تقدیر ویژه از طاهایا ذاکر برای فیلم «خواب تلخ»، سیمرغ بلورین به علی باقری برای فیلم «من می‌خوام شاه بشم» اهدا شد.

◆ عکاسان دو بار جایزه گرفتند

در سی و نهمین جشنواره فیلم فجر که به دبیری محمد حیدری برگزار شد، شرایطی ویژه برای دیده شدن بخش عکس فیلم‌ها فراهم شد. به این ترتیب که بر اساس فراخوان جشنواره در بخش اصلی این رویداد سینمایی یکی از سیمرغ‌های بلورین به فیلمی تعلق گرفت که در جشنواره آن سال حاضر بود. بر همین اساس نمایشگاه عکسی در محیط سالن انتظار برج میلاد که سینمای اهالی رسانه بود، طراحی شده بود تا عکس فیلم‌ها دیده شود. در نهایت برگزیده این بخش هم که از سوی داوران بخش اصلی جشنواره انتخاب شد، امیرحسین شجاعی، عکاس فیلم «رگ خواب» بود. اما در بخش اقلام تبلیغی ژیلایا اپیکچی، حسین جعفریان، ساعد مشکی، بهروز شعبینی و جواد جلالی داوری کردند و در بخش آنونس لوح تقدیر و سیمرغ بلورین را به روح‌الله موحدی برای فیلم «سیانور» اهدا کردند. در بخش پوستر لوح تقدیر و سیمرغ بلورین به طاهایا ذاکر برای فیلم «فصل باران‌های موسمی» رسید و در بخش عکس دیپلم افتخار و سیمرغ به مریم تخت‌کشیان برای فیلم «نیم‌رخ‌ها» اهدا شد.

رگ خواب

محمد تقی بور

شد. این جوایز همچون سال‌های گذشته در افتتاحیه اهدا شدند. افتتاحیه سی و هشتمین جشنواره فیلم فجر به دلیل هم‌دردی با خانواده‌های داغ‌دار حوادث سال ۹۸ برگزار نشد و هزینه آن به سیل‌زدگان سیستان و بلوچستان اهدا شد. به همین دلیل برگزیدگان مسابقه اقلام تبلیغاتی سینمای ایران در اختتامیه معرفی شدند. در این دوره با داور امیرشهبان خاقانی، محمد روح‌الامین و حبیب مجیدی، سیمیرغ بلورین بهترین عکس به مریم تخت‌کشیان برای فیلم سینمایی «غلامرضا تختی»، سیمیرغ بلورین بهترین پوستر به محمد تقی‌پور برای فیلم «۲۳ نفر» و سیمیرغ بلورین بهترین آئونس به امید میرزایی برای فیلم «شاه‌کش» اهدا شد.

◇ رکوردداران بخش اقلام تبلیغاتی

سینمای ایران

ناگفته پیداست که ابراهیم حقیقی به واسطه طراحی پوستر دوره‌های مختلف جشنواره فیلم فجر و داور در بخش اقلام تبلیغات سینمای ایران از پایه‌های ثابت این بخش از جشنواره فیلم فجر است.

در بخش طراحی پوستر مرتضی ممیز، حیدر رضایی و طاهایا ذاکر از هنرمندانی‌اند که تاکنون دو بار موفق به دریافت سیمیرغ بلورین طراحی بهترین پوستر فیلم شده‌اند. تنها در یک دوره

ابراهیم حقیقی

جشنواره فیلم فجر بود که سه پوستر به عنوان بهترین پوستر انتخاب شدند و بعد از آن در هر دوره تنها به یک پوستر جایزه بهترین طراحی تعلق گرفت.

در بخش عکاسی، عزیز ساعتی اولین عکاس سینمای ایران بود که جایزه بهترین عکس را از هفتمین جشنواره فیلم فجر دریافت کرد. او در کنار محمد فوقانی و مریم تخت‌کشیان تاکنون دو بار سیمیرغ بهترین عکس را دریافت کرده‌اند، ولی جواد جلالی با سه سیمیرغ رکورددار این بخش است.

در بخش آئونس، روح‌الله موحدی، محسن امیرپوسفی، آرش معیریان و صمد تواضعی از هنرمندانی‌اند که تاکنون دو بار سیمیرغ گرفته‌اند. ولی ایرج گل‌افشان با سه سیمیرغ رکورددار این بخش است.

◇ تک‌نگاری‌های تبلیغات در بخش فیلم فجر

عنوان بندی (تیتراژ) بخشی بود که فقط یک بار، آن هم در دوره هفتم مورد توجه قرار گرفت. جایزه «بیلپورد» هم فقط در دوره بیست‌وششم اهدا شد. جایزه «گرافیک محیطی» تنها در دو دوره بیست‌وهشتم و بیست‌ونهم مهمان جشنواره بود. «تیزر» هم در سه دوره بیست‌وهشتم، بیست‌ونهم و سی‌ودوم جایزه گرفت. «لوگو» مهمان جشنواره سی‌وششم بود و تنها یک بار در دوره سی‌وسوم تبلیغات به شکل گروهی مورد داور قرار گرفت. «عکس پشت‌صحنه» در دوره بیست‌ونهم جایزه گرفت و تنها در دوره سی‌وپنجم بود که بخش عکس هم در افتتاحیه و هم در اختتامیه جایزه گرفت.

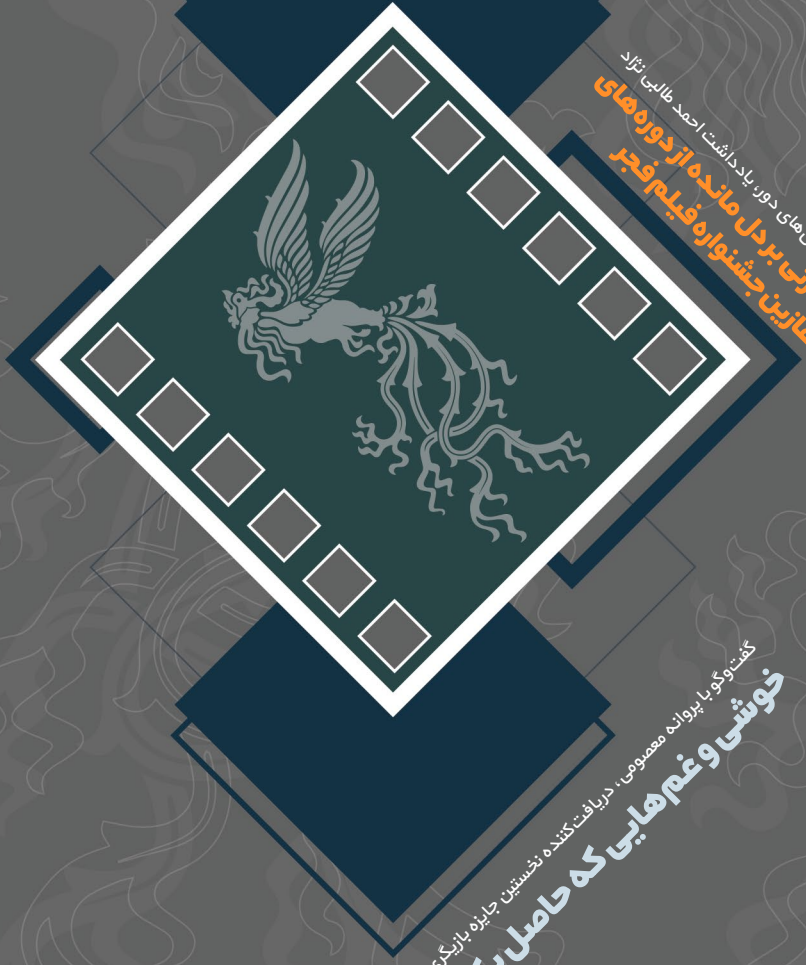
◇ دوره سی‌ونهم جشنواره فیلم فجر

در این دوره همانند دوره‌های قبلی، طبق مقررات، به بهترین آئونس، پوستر و عکس فیلم در سینمای ایران جوایزی تعلق می‌گیرد. ابراهیم حقیقی، میترا محاسنی و میثم مولایی داوران این دوره از جشنواره‌اند.

گفتگو با اسید محمد پوروشی، مدیر اداره جشنواره فیلم فجر
**هیچ وقت اجازه ندادم جایزه فجر
سفارشی شود**

جشنواره در آینه قرن

یادی از سال‌های دور یادداشت احمد طالبی نژاد
**حسرتی بر دل مانده از دوره‌های
آغازین جشنواره فیلم فجر**

گفتگو با پروانه مصومی، دریافت‌کننده نخستین جایزه بازیگری زن جشنواره فجر
خوشی و غم‌هایی که حاصل یک عمرند

گفت و گو با سیدمحمد بهشتی، دبیر ۱۰ دوره جشنواره فیلم فجر

هیچ وقت اجازه ندادم جایزه فجر سفارشی شود

◇ نژاد بیگانیان

سیدمحمد بهشتی از دوره سوم تا دوازدهم دبیر جشنواره فیلم فجر بود. او بیش از هر دبیر دیگری مسئولیت جشنواره فجر را برعهده داشت و برهمن اساس نقش او در شکل دهی به این رویداد پررنگ است. بهشتی تاکید دارد در دوره مدیریت او نظارت مدیریتی بر داوری ها صورت نگرفته است و هر موردی که این چنین به نظر می رسید، او تلاش کرده مانع شود و برهمن اساس از نتیجه داوری های دوره مدیریت خود دفاع می کند. او در گفت و گویی درباره مهم ترین اتفاقاتی که در دوره دبیری او در جشنواره فجر رخ داده، سخن گفت.

حضور در رویدادهای مختلف از جمله جشنواره فیلم فجر را پیدا کرد. تعداد زیادی از فیلم سازان در آن سال اولین فیلمشان را ساختند؛ فیلم سازانی مثل آقای کیومرث پوراحمد، آقای عیاری، آقای جعفری جوزانی و خیلی های دیگر... ما یک باره با یک نسل تازه مواجه شده بودیم و همین موضوع فرصتی را ایجاد می کرد تا برای بهتر دیده شدن آثار این گروه بخشی را به عنوان فیلم های اول در نظر بگیریم.

◇ در دوره چهارم جشنواره بخش آماتور از بخش حرفه ای جدا شد و هم چنین بخش فیلم کودک و نوجوان در جشنواره دیده شد. آیا می توان این طور گفت که در این دوره دیگر سینمای بعد از انقلاب به

◇ بختمان را از اولین دوره دبیری شما شروع کنیم، یعنی سال ۱۳۶۳ و جشنواره سوم. یکی از اتفاقات مهم در آن دوره اضافه شدن بخش فیلم سازان اول بود. تعداد فیلم اولی ها و ورود نیروهای تازه نفس به سینما شما را مجاب به قرار دادن این بخش در جشنواره کرده بود؟

در آن سال ها شاهد حضور نسل جدید فیلم سازان بودیم و آثار این کارگردانان فرصت

نوعی جایگاه خود را یافته بود؟

هرم جمعیتی کشور در آن سال نشان از آن داشت که ما جزو جوان‌ترین کشورهای دنیا هستیم و در نتیجه شاهد حضور پررنگ کودکان و نوجوانان در جامعه بودیم. به همین دلیل فکر کردیم خوب است که آن‌ها نیز مخاطب سینما باشند. پیرو این نگاه تلاش‌هایی صورت گرفت تا فیلم کودک و با مخاطب کودک ساخته شود. طی سال‌های این موضوع کار می‌شد و در نهایت فیلم‌ها در جشنواره حضور پیدا می‌کردند. یادم می‌آید همان سال‌ها فیلم «شهر موش‌ها» یا فیلم‌های دیگر ساخته شدند. خود آقای پوراحمد هم آثاری برای مخاطب کودک می‌ساخت. در نهایت تعداد این آثار که بالاتر رفت، فکر کردیم خوب است در جشنواره بخشی برای فیلم‌های کودکان و نوجوانان داشته باشیم که دیگر آن اثر با یک فیلم بلند داستانی عادی مقایسه نشود، بلکه در یک ژانر جداگانه مورد بررسی قرار گیرد. برای اولین بار هم در سال ۶۴ بخش سینمای کودک ایجاد شد و بعد از یکی دو سال هم خودش تبدیل به جشنواره فیلم‌های کودکان و نوجوانان شد. در واقع وقتی تعداد این فیلم‌ها زیاد شد، خودش تبدیل به یک جشنواره مستقل شد.

اصولا جشنواره فجر مانند ویتترین سینمای ایران است. سوال این است که در ویتترین چه چیزهایی را قرار می‌دهند؟ پاسخ واضح است؛ آن چیز که در خود مغازه هم وجود داشته باشد. در واقع در جشنواره فجر قرار بود کارنامه سینمای ایران عرضه شود و از سوی دیگر، به بهتر دیده شدن آن کمک شود. به همین دلیل هر حرکت جدیدی که در سینما اتفاق می‌افتاد، انعکاسش در جشنواره فیلم این بود که بخش یا روزه تازه‌ای در جشنواره ایجاد شود. این اتفاق هم فقط مختص اضافه شدن بخش سینمای کودک و نوجوان نبود. همان سال‌ها تلاش زیادی می‌شد تا در سینمای ما در بخش طراحی گرافیک، پوستر، پلاکار از گرافیست‌های هنرمند و قدرتمند استفاده شود تا این بخش تقویت شود و کارهای ارزشمندی به یادگار بماند. در همین راستا ما بخش گرافیک را در مسابقه گذاشتیم. یا برای مثال، به بخش عکاسی سینما توجه ویژه‌تری شد و عملا جایزه بهترین عکس

فیلم هم به وجود آمد. منظور من این است که به خیلی از این بخش‌ها اول در سینما به صورت جدی پرداخته شد و بعدها در جشنواره به نحوی که تناسبی با موضوع داشته باشد، پنجره‌ای رو به آن باز شد. این نگاه هم به صورت اهدای یک جایزه یا اضافه شدن یک بخش ویژه در جشنواره تثبیت شد.

◇ پیشنهاد اضافه شدن جایزه یا یک بخش در جشنواره از سمت خودتان به عنوان دبیر داده می‌شد، یا در شورای سیاست‌گذاری تصمیم‌ها نهایی می‌شد؟

ما در آن دوره هیچ کاری نمی‌کردیم که نظر جمعمان نباشد. هیچ‌کس شخصی تصمیم نمی‌گرفت. نه فقط درباره این موضوع، بلکه در هر موضوعی بین مدیرانی که در سینما حضور داشتند، اجماع وجود داشت. ◇ پنجمین دوره جشنواره دارای ویژگی منحصر به فردی است. برای اولین بار تعداد قابل توجهی از دو نسل از فیلم‌سازان قبل از انقلاب مانند تقوایی، مهرجویی، کیارستمی و چند نفر دیگر در کنار فیلم‌سازانی مثل حاتمی‌کیا، ملاقلی‌پور، عیاری، جعفری جوزانی و درخشنده حضور داشتند و آثارشان داوری شد. توجه به هر یک از مجموعه آثار این گروه‌ها می‌توانست رویکرد و نگاه کلی جشنواره را تعریف کند. در واقع با توجه به این که آن سال جایزه فیلم برگزیده به رسول ملاقلی‌پور تعلق گرفت و جایزه ویژه هیئت داوران به «خانه دوست کجاست؟» عباس کیارستمی اهدا شد و از سوی دیگر، لوح زرین فیلمنامه به آقای جعفری جوزانی رسید و جایزه بازیگری مرد را هم سعید پورصمیمی برای بازی در «ناخدا خورشید» از آن خودش کرد، به نوعی رویکرد تقسیم جوایز دیده می‌شود. مسئله اهدای جوایز بطور مدیریت‌شده؟ شاید بتوانیم بگوییم بخش بیشتر جوایز به نسل بعد انقلاب تعلق گرفت، موافقید؟ البته مسئله‌ای که در بخش اول صحبتان به آن اشاره کردید، در سال‌های قبل هم اتفاق می‌افتاد. مثلا «کمال‌الملک» فیلم مرحوم علی حاتمی که در دوره سوم جشنواره حضور داشت، در کنار آثار دیگر کارگردانان قرار گرفته بود.

◇ در دوره پنجم این اتفاق بیشتر به چشم می‌آید...
دلیل این موضوع این است که در آن مقطع، چهار سال از شروع و برگزاری جشنواره فجر گذشته بود؛ چهار سال از زمانی که یک حرکت تازه در سینما

نشست جشنواره سوم با حضور محمد بهشتی

آن سال‌ها نگاه کنید و شرایط را با قبل از انقلاب مقایسه می‌کنید، متوجه می‌شوید که فیلم‌سازهای ما مثل مرحوم حامنی، آقای مهرجویی و آقای بیضایی که بعد از انقلاب فیلم ساختند و در جشنواره هم شرکت کردند، قبل از انقلاب در متن سینمای تجاری ایران حضور نداشتند و عمدتاً در بخش فیلم‌های فرهنگی که شاید مواقعی هم به حاشیه رانده می‌شد فعالیت می‌کردند. متن سینما فیلم فارسی بود و بازیگران و کارگردان‌های دیگری حضور داشتند. این دوستان فیلم‌ساز که دارای فکر و اندیشه بودند، مانند فیلم فارسی‌سازان چندان عرصه‌ای برای عرض اندام پیدا نمی‌کردند، هرچند حیات پراهمیتی داشتند. این سینماگران، اما در سال‌های بعد از انقلاب بیشتر به متن سینما آمدند و موقعیتشان عوض شد و در شرایط ویژه‌ای قرار گرفتند. همان‌طور که نسل جدید در متن قرار گرفته بود، این نسل هم در کنار آن‌ها به فعالیت مشغول بودند. وقتی این دو گروه در تراز همدیگر قرار داشتند، با یکدیگر مقایسه می‌شدند. یک دوره نسل جدیدتر برنده می‌شدند، در دوره دیگر فیلم‌سازان نسل قدیم، همه کسانی که در سینما فعالیت می‌کنند، علاقه‌مندند که برنده جایزه شوند. طبیعی است وقتی هم جایزه را نمی‌برند، اعتراض کنند، چراکه فکر می‌کنند حقدشان به نوعی ضایع شده است. این نکته به عنوان یک قاعده کلی وجود دارد و مختص یک دوره خاص از جشنواره نیست. من به عنوان کسی که ۱۰ دوره مسئول برگزاری جشنواره بودم، با قاطعیت می‌گویم هیچ دوره‌ای اعمال نظری راجع به نتیجه‌گیری‌ای که داوران درباره فیلم‌ها و جایزه‌ها داشتند، نداشتیم؛ نه من و نه مدیران دیگر سینمایی. من این اجازه را نمی‌دادم که چنین اتفاقی بیفتد. برای اولین بار است که این موضوع را بازگو می‌کنم. یادم می‌آید در همه این سال‌ها فقط یک بار یکی از مدیران سینمایی سعی کرد یک اعمال نظری کند و من سه روز قهر کردم و به دفتر جشنواره نرفتم.

◇ یادتان می‌آید این اتفاق در کدام دوره افتاد؟

دوره‌اش را یادم نمی‌آید، ولی در یکی از همان سال‌هایی بود که من دبیر جشنواره بودم و دقیقاً در روزهایی که جشنواره برگزار می‌شد. به دلیل این‌که یکی از مدیران می‌خواست اعمال نظر کند، جشنواره را ترک کردم. چون به این قضیه به شدت اعتراض داشتم. نظر من این بود که وقتی ما هیئت داوران انتخاب کردیم، آن‌ها باید مستقل عمل کنند و استقلال رأیشان هم حفظ شود. من بارها و بارها روی این قضیه تاکید کردم که داوران در آن دوره از برگزاری جشنواره که من به عنوان دبیر حضور داشتم، همیشه استقلال رأیشان را داشته‌اند، اما متأسفانه کسانی که نمی‌خوانند بشنوند، نمی‌شنوند و کاری هم نمی‌شود کرد.

ضمن این‌که در همان دوره‌ای که می‌گویید آقای پورصمیمی جایزه گرفته، به این دلیل بود که بازی درخشانی انجام داده بودند. آقای پورصمیمی در «ناخدا خورشید» واقعا بازی خیره‌کننده‌ای داشتند و طبیعی بود که جایزه بگیرند.

◇ در واقع تاکید شما روی استقلال رأیی بود که هیئت داوران در آن دوران داشتند و نظرشان هم از هیچ فیلتری رد نمی‌شد. درست است؟ دقیقاً. نکته مهم دیگری که در این میان وجود دارد و باید به آن توجه شود، این است که اساساً داوری کردن حالا چه به شکل هیئت داوران باشد، یا صورت دیگر، موقعیتی بسیار خطیر است. اولین کسی که داور او را در معرض داوری قرار می‌دهد، خودش است؛ این‌که چقدر در داوری انصاف

پوستر دهمین دوره جشنواره فیلم فجر

شروع شده بود. آن زمان ما شاهد فراوان‌تر شدن تولید فیلم‌ها، بلوغ فیلم‌سازها و تنوع آثارشان بودیم. طبیعی بود که همه این اتفاق‌ها بعد از چهار دوره برگزاری در دوره پنجم خودش را آشکار کند.

اما درباره بخش دوم سوالاتان و مسئله جایزه‌ها و توجه به یک نسل از فیلم‌سازان باید بگویم، در هر دوره‌ای برخی از دوستان مطبوعاتی و کسانی که در رسانه‌ها هستند، گاهی با شیطنت‌هایی این‌طور وانمود می‌کردند که مدیران سینمایی جایزه می‌دادند و پیکان انتقاد هم به سوی آن‌ها بود. در صورتی که مدیران سینمایی هیچ‌وقت دخالتی در جایزه دادن نداشتند.

◇ البته منظور من اصلاً این نبود که شخصی خاص یا شما به عنوان دبیر جشنواره روی جوایزی که در آن دوره داده شد، اعمال نظر داشتید. منظور من رأی جمعی بود که بیشتر به سمت فیلم‌سازان بعد از انقلاب بود.

هیئت داوران مستقل از مدیریت سینمایی برنده‌ها را انتخاب می‌کردند و در آن دوره هم آن افراد را مستحق دریافت جایزه دیدند. البته گاهی هم اتفاق می‌افتاد که نظر هیئت داوران با نظر مدیران سینمایی مغایر باشد. اما باز هم در نهایت نظر هیئت داوران بود که باید اجرا می‌شد و بر اساس آن جایزه به برگزیده‌ها تعلق می‌گرفت. نکته دیگر این‌که وقتی شما به

فیلم‌های پیش از انقلاب در سینما عکاسی فیلم وجود داشت، برای فیلم‌ها پلاکاردها درست می‌شد، اما شاید هیچ‌وقت این موارد به آن شکل دیده نمی‌شدند و مورد ارزیابی قرار نمی‌گرفتند. جشنواره در واقع بستری بود که بخش گرافیک، عکس یا موسیقی فیلم به شکل تخصصی مورد ارزیابی قرار بگیرد. از زمانی که این سرفصل‌ها به شکل جدی در سینما باز شد، ارزیابی درباره‌شان هم در جشنواره فجر صورت گرفت.

◇ در ششمین دوره به دلیل اختلاف حوزه هنری و بنیاد فارابی، هیچ فیلمی از حوزه به بخش مسابقه جشنواره نیامد. در آن زمان ارتباط میان این دو نهاد مهم سینمایی چطور بود و چرا این اتفاق افتاد؟

برخی مسائل که از سوی حوزه هنری رخ می‌داد به دلیل جایگاهی بود که این نهاد برای خود قائل بود، یعنی به عنوان مثال حاضر نبود مسیر عادی را که همه برای فیلم‌سازی طی می‌کردند، بروند و خودش را دارای این حق می‌دید که بدون کسب مجوز از ارشاد فیلم بسازد و نیازی به پروانه نمایش نداشته باشد. در واقع خودش را مستقل می‌دید. البته ما خیلی سعی می‌کردیم با مذاکره و گفت‌وگو به تعادلی درباره مسائل مختلف برسیم و خیلی از مواقع اگر مشکلی هم بود حل می‌شد و ادامه‌دار نبود، اما گاهی اوقات هم پیش می‌آمد که این بحث و گفت‌وگوها برای آن‌ها راضی‌کننده نبود و این رضایت نداشتن را به نحوی نشان می‌دادند. مثلا یکی از آنها این بود که فیلم را برای جشنواره ندهند. الان درباره آن دوره‌ای که می‌گویید، حضور ذهن ندارم، اما به احتمال زیاد یکی از دلایل این موضوعی بود که گفتیم.

◇ در دوره ششم دفتر تبلیغات حوزه علمیه قم برای اولین بار در بخش جنبی جشنواره فجر جایزه داد. این روند را چطور ارزیابی می‌کردید و آیا معتقدید این موضوع موفقیتی برای سینمایی که در فضای باز تعریف و شناخت خود قرار داشت، به حساب می‌آید؟

ما با خیلی از نهادها این صحبت را داشتیم که می‌شود آن‌ها بیایند و فیلم‌های سینما را ببینند. حرف ما با آن‌ها این بود که اگر مثلا شما نظری درباره فیلم و موضوعاتشان دارید که می‌خواهید سینما به آن موضوعات نزدیک شود، از آن جایی که بخش قابل توجهی از همه فیلم‌هایی که در طول یک سال ساخته می‌شوند، در جشنواره به نمایش درمی‌آیند، شما نیز می‌توانید آن‌ها را تماشا کنید و داورهایی از سمت خودتان انتخاب کنید تا از منظر خودتان به فیلم برگزیده جایزه دهند. این را ما فقط به حوزه علمیه یا نهاد دیگری نمی‌گفتیم، مثلا به آموزش و پرورش هم پیشنهاد می‌دادیم. این که مثلا نهادی به یک فیلم توجه کند، برای خود سینماگران هم دارای ارزش بود و شاید اساسا باعث تشویق برخی از فیلم‌سازان می‌شد تا نظر به خصوصی را در آثار بعدی‌شان تأمین کنند.

◇ فکر می‌کنم این اتفاق در آن زمان مثل برگزاری بخش تجلی اراده ملی است که حالا در جشنواره وجود دارد. درست است؟

من سال‌هاست از فضای سینما و جشنواره فاصله گرفتم و جزئیات این بخش را نمی‌دانم. اما احتمالا همین‌طور است که می‌گویید. این اتفاق با تشویق خود ما افتاد و خیلی هم خوب بود. به عقیده من این مسئله خیلی بهتر از این بود که مثلا حوزه علمیه یا دفتر تبلیغات اسلامی در قم خودش

ما در دوره مدیریت فجر هیچ کاری نمی‌کردیم که نظر جمع مان نباشد، هیچ کس شخصی تصمیم نمی‌گرفت. نه فقط درباره این موضوع، بلکه در هر موضوعی بین مدیرانی که در سینما حضور داشتند، اجماع وجود داشت.

به خرج داده است. اولین نکته‌ای است که هر داور از خودش می‌پرسد، یک داور اگر ناعادلانه داور کند، به نوعی مورد مواخذه دیگران قرار می‌گیرد و باید مراقب این موضوع باشد که عدل و انصاف را رعایت کرده باشد. پس حتما در آن شرایط بازیگران، کارگردانان و سایر عواملی که برنده جایزه شدند، جزو بهترین‌ها بودند که داوران آن‌ها را از میان دیگران برگزیدند. البته ممکن است در هر دوره‌ای هیئت داوران یک جایی در یک مورد به‌خصوص اشتباه کرده باشند، بالاخره آن‌ها هم آدم‌بازند و جای خطا برایشان وجود دارد. در این دموکراسی که وجود دارد، گاهی ترمای هم از آن بیرون می‌آید.

◇ در دوره ششم جشنواره برای دومین سال بخش مواد تبلیغی و پوستر در جشنواره حضور داشت. اهمیت وارد کردن این بخش به جشنواره در آن سال‌ها چه بود؟

همان‌طور که گفتم، هر سر فصل جدیدی که ما موفق می‌شدیم در آن سال به شکل جدی‌تر در سینما به آن بپردازیم و آن را ترویج کنیم، در جشنواره نیز پنجره‌ای رو به آن باز می‌کردیم تا بیشتر دیده شود. برای مثال، در بسیاری از

سینما آزادی در ایام جشنواره

مراسم جشنواره فیلم فجر در تالار وحدت

مهرجویی با «هامون»، تقوایی با «ای ایران» و کیارستمی با «کلوزآپ» در جشنواره بودند. علاوه بر این که حاتم‌کیا، ملاقلی‌پور و بنی‌اعتماد و ... هم فیلم داشتند. آن دوره از چیدن داوران تا اهدای جوایز چطور گذشت؟ چقدر مجبور بودید مراعات کنید؟

واقعیت این است که مسائلی را که مربوط به نکات جاری زمان برگزاری دوره‌های مختلف جشنواره در آن سال‌ها بوده، به شکل جزئی به خاطر ندارم. شاید اگر بخواهم واقعیت را مطرح کنم، باید بگویم من فرقی بین جشنواره هشتم تا دهم پادم نمی‌آید. اما به طور کلی می‌توانم بگویم مسیر سینمای ایران در آن سال‌ها یعنی از دوره سوم جشنواره که «گل‌های داوودی» برنده بهترین فیلم می‌شود، تا آن سال که فیلمی مثل «هامون» مطرح می‌شود، حکایت از این دارد که یک‌باره سینمای ایران یک خیز بلندی برداشته است. در واقع شما فیلم‌های فراوان و ارزشمند زیادی که همه‌شان جایگاه قابل توجهی را در سینما دارند، شاهد هستید. آن زمان به طور موثر و متوسط در سینمای ایران حدود ۵۵ فیلم ساخته می‌شد. از بین این ۵۵ فیلم ۱۰ فیلم مورد توجه بود و این نشان‌دهنده آن است که اتفاق بسیار خوبی در سینما می‌افتاد.

استقبال مردم و مخاطبان عام از فیلم‌های جشنواره چطور بود؟ شور و حال برگزاری جشنواره در آن سال‌ها هم چنان به عنوان خاطره بازگو می‌شود. پادم می‌آید مردم زمان جشنواره می‌آمدند و در سالن‌هایی که بلیت سینما را پیش فروش می‌کردند، از شب قبل صف می‌بستند. این نکته را در نظر بگیرید که جشنواره در بهمن‌ماه و اوج سرما برگزار می‌شود. باین حال علاقه‌مندان و مخاطبان سینما از شب قبل تا صبح در صف می‌ایستادند تا بتوانند بلیت فیلم‌دل‌خواه‌شان را خریداری کنند. این قضیه را باز کنار این موضوع قرار دهید که در آن سال‌ها یعنی بین سال‌های ۶۵ تا ۶۷ عملیات نظامی در جبهه‌های جنوب نیز دقیقاً در همین زمان بود. یعنی در شهر تهران شاهد به صدا درآمدن آژیر قرمز بودیم که ممکن بود هشدار بمباران را بدهد، اما مردم در صف سینما می‌خواستند فیلم‌های جشنواره را ببینند. می‌خواهم بگویم این شور و هیجان برای جشنواره وجود داشت. حتی پادم می‌آید یک شب من از دفتر جشنواره حدود ساعت ۱۲ شب بیرون آمده بودم و می‌خواستم به خانه بروم. سینما فرهنگ جزو سینماهایی بود که بلیت پیش‌فروش می‌کرد. من

بوده بگذارد و فیلم بسازد. کار آن‌ها طبیعتاً فیلم‌سازی نبود و نهادهای که کارش فیلم‌سازی نیست، وقتی وارد این عرصه می‌شود، می‌خواهد کاستی‌ها و ناواردی‌های خودش را با پول جبران کند. این موضوع اثر سوء فوق‌العاده زیادی بر صنعت و اقتصاد سینما دارد. هم چنان‌که همین الان هم می‌بینیم، نهادهایی وجود دارند که هزینه تولید فیلم‌ها را بسیار افزایش دادند، اما تولید این فیلم‌ها اصلاً به صلاح جامعه نیست.

سیمیرغ در دوره هفتم وارد جشنواره شد و به عنوان مهم‌ترین نماد این جشنواره هم چنان مورد توجه است. سیمیرغ فعلی چطور به این شکل و شمایل رسید؟

بنا به سنتی که جشنواره‌ها در دنیا دارند، در کشور ما هم بنا شد تا تعریفی در این زمینه صورت گیرد. اگر بنا باشد نمادی را انتخاب کنیم که ریشه در فرهنگ ما دارد، یکی از بارزترین نمونه‌هایش نماد سیمیرغ است که هم آن را در منظومه‌های مانند شاهنامه داریم که یک جایگاه ملی بسیار رفیع دارد و هم در منطق الطیر عطار، که جایگاهش به لحاظ معنوی بالاست. به همین دلیل انتخاب سیمیرغ به عقیده من انتخاب بسیار مناسبی بود که توانستیم انجام دهیم. اما حالا این که این سیمیرغ به چه شکل و شمایلی آشکار شد، هنر هنرمندان گرافیکست ما بود که زحمت کشیدند و این جایزه را در آن زمان به این شکل و شمایل ساختند.

خاطرتان هست پیشنهاد ساخت سیمیرغ مشخصاً از سمت چه کسی داده شد؟

فکر می‌کنم آقای قادری، یکی از کارمندان بخش فرهنگی فارابی، این پیشنهاد را دادند و همه هم استقبال کردند. ایشان خیلی سال است که در سینما نیستند و آن زمان در بنیاد فارابی مشغول به کار بودند. همه مدیران سینمایی در آن زمان از این پیشنهاد استقبال کردند. همان‌طور که گفتم، ما در سینما در آن سال‌ها هیچ کاری را بدون اجماع انجام نمی‌دادیم و برای به ثمر رسیدن یک اتفاق همه باید در مورد آن به اتفاق نظر می‌رسیدیم.

در جشنواره هشتم شما با جمع فیلم‌سازان بسیار مهم آن زمان مواجه بودید، حاتم‌کیا با «مادر»، کیمیایی با «دندان‌مار»،

زمان چه بود؟

در آن دوران به تدریج فیلم‌سازهای مختلف می‌آمدند و در سینما حضور پیدا می‌کردند. خانم بنی‌اعتماد هم با فیلم «خارج از محدوده» در سینما شروع کردند. این دوستان فیلم‌سازان نسل جدیدی بودند که وارد سینما می‌شدند. خیلی وقت‌ها اولین فیلمشان موفقیت کسب می‌کرد و در ادامه هم مورد توجه قرار می‌گرفتند. همه این‌ها نشان می‌داد که سینمای ما به سمت نو و تازه شدن می‌رود و خون تازه‌ای در رگ‌های آن پیدا می‌شود. نکته دیگر که ما در آن زمان دنبال می‌کردیم، این بود که حضور بانوان در سینما باید تبدیل به یک امر عادی شود، آن هم نه فقط در حوزه بازیگری، بلکه در همه حوزه‌ها؛ کارگردانی، تهیه‌کنندگی، مونتاژ و هر رشته دیگر، بانوان در خیلی از حوزه‌ها حضور چشم‌گیر و موفق داشتند، اما برای ما مهم این بود که این قضیه عادی شود و برای مثال حضور یک کارگردان یا بازیگر زن تفاوتی با حضور یک بازیگر یا کارگردان مرد نداشته باشد.

◇ در واقع منظورتان این است که می‌خواستید آن نگاه جنسیتی از بین برود؟

بله، دقیقاً برای ما مهم بود که این اتفاق بیفتد. به خصوص در قیاس با سینمای قبل از انقلاب که اساساً زن در آن، جایگاه خیلی متفاوتی داشت و ما دوست داشتیم این فاصله حفظ شود. نمونه‌اش هم حضور خانم درخشنده و خانم بنی‌اعتماد در آن سال‌ها بود و بعد از آن هم که در سال‌های اخیر کارگردان‌های زن دیگری قدم در سینما گذاشتند و موفقیت‌های زیادی کسب کردند.

◇ در دوره یازدهم سینمایی به اهالی رسانه اختصاص یافت. چطور ضرورت آن را حس کردید؟

موضوع دیگری که تلاش می‌کردیم در سینما اتفاق بیفتد، این بود که سینمای ما از پشتیبانی رسانه‌ای برخوردار شود. این قضیه شامل دو نکته می‌شد؛ اول این که باید شاهد تعدد رسانه‌های تخصصی در حوزه سینما بودیم، با این که رسانه‌های مختلف سرویس‌های سینمایی راه بیندازند. اثر این اتفاق این بود که تعداد دست‌اندرکاران کار رسانه زیاد شد. وقتی هم که این اتفاق افتاد، ما باید جواب‌گوی آن‌ها می‌بودیم. یکی از راه‌های جواب این بود که آن‌ها باید از میان مردم عادی بیرون بیایند، بهترین راه‌ش هم این بود که سینمای اختصاصی برای آن‌ها داشته باشیم. بخش جدیدی را برایشان ایجاد کنیم که آن‌ها نیز با فراغ بال بیشتر و در جمعی که با هم همکاری هستند، فیلم‌ها را ببینند و با همدیگر گپ و گفت داشته باشند، مصاحبه مطبوعاتی برگزار کنند و با دست‌اندرکاران سینما نیز به ارتباط بیشتری برسند. در واقع همین نکته هم باعث باز شدن باب تازه‌ای بین اهالی سینما و رسانه‌ها شد.

◇ در دوره یازدهم برگزاری جشنواره، علی لاریجانی به ارشاد آمد شرایط

برگزاری جشنواره فجر برای شما چقدر عوض شد؟

این تغییر خیلی قابل توجه نبود و برای ما تغییر رویکرد جدیدی را به همراه نداشت. ما همان مسیر را می‌رفتیم. برای ایشان هم کاملاً توضیح دادیم و کارهایی را که انجام می‌دادیم، تشریح کردیم. ایشان همکاری می‌کردند و ما نیز به کارمان ادامه می‌دادیم. در واقع این‌طور نبود که ما وجود این تغییر را احساس کنیم.

دیدم دم سینما فرهنگ شلوغ است و مردم برای خرید بلیت در صف ایستاده‌اند، عمدتاً هم جوانان بودند. از یکی دو نفر از آن‌ها سوال کردم که این وقت شب این‌جا چه کار می‌کنید؟ گفتند ما برای بلیت جشنواره این‌جا صف بسته‌ایم. گفتم الان که بلیت نمی‌فروشند و فردا صبح شروع می‌شود. آن‌ها گفتند ما برای این صف بستیم که صبح اول وقت بلیت بگیریم. به آن‌ها گفتم می‌شود از شما خواهش کنم لیست کسانی را که الان این‌جا در صف ایستاده‌اند، بنویسید و بدهید من امضا کنم تا فردا صبح بگویم برای افراد این لیست بلیت کنار بگذارند و الان هم در این سرما در صف نایستید. اما آن‌ها قبول نکردند و گفتند نه، ما می‌خواهیم همین لذت در صف ایستادن را تجربه کنیم.

◇ در دوره دهم جشنواره برای اولین بار

رخشان بنی‌اعتماد جایزه سیم‌رغ کارگردانی را گرفت. نگاه شما به این موضوع و حضور و مورد توجه قرار گرفتن یک کارگردان زن در آن

من به عنوان کسی که ۱۰ دوره مسئول برگزاری جشنواره بودم، با قاطعیت می‌گویم هیچ دوره‌ای اعمال نظری راجع به نتیجه‌گیری‌ای که داوران درباره فیلم‌ها و جایزه‌ها داشتند، نداشتیم؛ نه من و نه مدیران دیگر سینمایی. من اجازه نمی‌دادم چنین اتفاقی بیفتد

یادی از سال‌های دور

حسرتی بر دل مانده از دوره‌های آغازین جشنواره فیلم فجر

♦ احمد طالبی نژاد

♦ **تماشای «آجاره‌نشین‌ها» در شرایط وحشتناک بمباران**
فضای اجتماعی در حال تغییر و رو به گشایش آن سال‌ها که با جوانی ما و جشنواره توامان شده بود، دورانی بسیار لذت‌بخش را رقم زد، در حدی که در یکی از دوره‌های جشنواره فیلم فجر در زمان جنگ که حضور در سالن‌های سینما بسیار خطرناک بود، فیلم درخشان «آجاره‌نشین‌ها»ی داریوش مهرجویی نمایش داده می‌شد و ما در سینما بهمن نشسته بودیم که تهران بمباران شد و نیمی از جمعیت حاضر در سالن بیرون ریختند، اما من و تعدادی از تماشاگران در سالن نشستیم، چون اگر با جمعیت بیرون می‌رفتیم، بر اثر ازدحام در راهرو خفه می‌شدیم، پس با این باور که هر بلایی سر هر کس بیاید، سر ما هم خواهد آمد، در سالن سینما ماندیم. با اتمام بمباران، وضعیت سفید اعلام و نمایش فیلم دوباره از سر گرفته شد و «آجاره‌نشین‌ها» را که فیلمی کم‌دی است و باید با دیدنش از ته دل خندید، در آن شرایط که وحشت بزرگی را از سر گذرانده بودیم، تماشا کردیم و دلمان می‌خواست با آن بختیم.

جشنواره فیلم فجر از آن دست رویدادهایی است که آدمی به جای خشنودی از وضعیت فعلی، موفقیت و رونق آن، بیشتر حسرت دوره‌های آغازینش را بر دل دارد، به خصوص نسل ما که جوانی‌مان با دوره‌های ابتدایی جشنواره هم‌زمان بود و برف، باران و شرایط مختلف را به جان می‌خریدیم و ساعت‌ها در صف می‌ایستادیم تا فیلم‌ها را تماشا کنیم. آن دوران ما خبرنگاران از امتیاز خاصی به جز یک کارت برخوردار نبودیم و باید برای تماشای فیلم‌ها در سینماهایی که می‌توانستیم با این کارت حضور پیدا کنیم، در صف می‌ایستادیم.

◇ مرور آثار فیلم سازان برجسته تاریخ سینما

از دیگر نکات مهم آن دوره‌های جشنواره مرور آثار برخی از فیلم سازان برجسته تاریخ سینما بود. به عنوان مثال، یک سال تمامی فیلم‌های یاسوجیرو اوزو در جشنواره به نمایش درآمد و به شدت مورد استقبال اهالی مطبوعات و منتقدان قرار گرفت، چراکه در آن سال‌ها مانند امروز دسترسی به فیلم‌ها برای همه امکان‌پذیر نبود و اگر هم ویدیو به صورت قاچاق بود، به این دست آثار اختصاص نداشت. این رویدادها کشف بزرگی برای سینمادوستان بود. ما تارکوفسکی و چند فیلم‌ساز برجسته کمتر شناخته‌شده دیگر را در جشنواره فیلم فجر کشف کردیم. آن دوره‌های جشنواره با این‌که سانسور هم مانند همیشه وجود داشت، اما موقعیت بسیار خوبی بود. یادم هست از یک فیلم آکی کائوریسمای نمی‌دانم («قرارداد با آدمکش») بود یا «بابا به سفر تعطیلات رفته»، حدود ۶۰ دقیقه حذف شد و ما فکر می‌کردیم این اتفاق ناشی از سلیقه یک نفر باشد که متأسفانه همین‌طور هم بود. ولی با تمام این شرایط ما امیدوار بودیم و رونق جشنواره سال به سال بیشتر می‌شد. گاهی اوقات برای تماشای فیلم‌های برخی فیلم‌سازان مانند محسن مخملباف صف‌های طولانی و چند کیلومتری تشکیل می‌شد. حتی برای دیدن فیلم‌های تارکوفسکی در سینما عصر جدید مردم صف می‌بستند. این اتفاق در هیچ جای دنیا سابقه ندارد، چون فیلم‌های تارکوفسکی هیچ‌وقت در اکران موفق نبودند. اگر هم در جشنواره‌های معتبری حضور داشتند، تماشاگران برای تماشای آن‌ها صف نمی‌بستند. ولی این اتفاق در آن سال‌ها می‌افتاد و جشنواره خلاف الان رونق داشت.

◇ خاطره تماشای «مسافران» در حضور بهرام بیضایی

من در آن سال‌ها به دو سینما می‌رفتم. یادم هست هنگام نمایش فیلم «مسافران» در ردیف‌های آخر سالن نشسته بودم و در ردیف جلوی من بهرام بیضایی به همراه همکارانش حضور داشت. «مسافران» هم فیلم سنگینی بود و درک آن در مرتبه اول چندان ساده به نظر نمی‌رسید. به همین خاطر خیلی نگران بودم در حضور بهرام

مسافران (بهرام بیضایی)

بیضایی که برای او احترام و حرمت بسیاری قائل هستم. مخاطبان واکنش منفی به فیلم نشان دهند و اعتراضی کنند تا تلخی آن برای همیشه در ذهنش باقی بماند. چون هیچ چیز برای فیلم‌ساز تلخ‌تر از این نیست که تماشاگر در اعتراض به فیلمش سالن را ترک کند.

یک نمونه از این اتفاق را پیش‌تر تجربه کرده بودم. روزی به همراه یکی از فیلم‌سازان که چندان معتبر و معروف نیست، ولی فیلم‌های بدی هم ندارد، در سینما صحرا مشغول تماشای یکی از فیلم‌هایش بودیم و مردی که روی صندلی کنار ما نشسته بود، درحالی‌که نمی‌دانست کارگردان فیلم در کنارش حضور دارد، اواسط فیلم بلند شد و گفت: «این فیلم‌های مزخرف چیست که می‌سازند؟ حالم بد شد.» و رفت و این فیلم‌ساز تا پایان نمایش فیلم دمغ نشسته بود.

◇ شوق و ذوق مردم برای تماشای

«لیلا»

از این دست اتفاقات بسیار پیش می‌آمد. مثلاً شوق و ذوق مردم برای تماشای فیلم «لیلا» اثر داریوش مهرجویی بسیار جالب بود. ما حدود چهار ساعت در سینما نشسته بودیم، چون فیلم پرده پرده از لابراتور به آپارات‌خانه سینما می‌آمد، نمایش داده می‌شد و منتظر می‌ماندیم تا پرده بعدی فیلم برسد.

به‌رحال روز و روزگاری بود که کشور به لحاظ اقتصادی تکانی خورده و نفت به کمک آمده بود. دوران معروف به سازندگی بود و به‌رغم همه سانسورهایی که از سوی وزارت ارشاد اعمال می‌شد، امیدواری بین مردم و حتی روشن‌فکران وجود داشت. یادم هست زمانی در همان دوره‌های اول جشنواره فیلم فجر که در سینما آزادی فیلم می‌دیدم، رضا براهنی هم که گویا بنیاد سینمایی فارابی کارتی به او داده بود، با ما در صف می‌ایستاد تا به تماشای فیلم‌ها بنشیند. آن زمان تازه رمان معروف او «آزهای سرزمین من» منتشر شده بود که ما خوانده و بسیار مجذوب این رمان شده بودیم...

گفت و گو با پروانه معصومی، دریافت‌کننده نخستین جایزه بازیگری زن جشنواره فجر

خوشی و غم‌هایی که حاصل یک عمرند

◇ سیمه علیپور

پروانه معصومی در سال‌هایی که هنوز بازیگران زن در سینمای بعد از انقلاب در جست‌وجوی جایگاه خود بودند، به واسطه حضور در «گل‌های داودی» به کارگردانی رسول صدرعاملی موفق به کسب نخستین جایزه بهترین بازیگر زن از جشنواره فیلم فجر شد. این موفقیت البته سه سال بعد با حضور در فیلم‌های «جهیزیه برای ریاب» و «شکوه زندگی» تکرار شد. معصومی از بازیگرانی است که فرصت همکاری با کارگردانان سرشناسی را داشته؛ از بهرام بیضایی، ناصر تقوایی و جلال مقدم تا رخشان بنی‌اعتماد و رسول صدرعاملی که البته با بنی‌اعتماد و صدرعاملی در ابتدای مسیر فیلم‌سازی‌شان همراه بوده است. او در گفت‌وگوی پیش‌رو از سال‌ها حضور خود در سینما، کسب جایزه جشنواره فجر، همراهی با کارگردانان سرشناس و هم‌چنین دیدگاه خود درباره بازیگران جوان سخن گفت.

عمده حضور من در سینمای پیش از انقلاب به واسطه همکاری با آقای بهرام بیضایی بود. در فیلمی از آقای هژیر داریوش هم نقش کوتاهی داشتم و در فیلمی به اسم «شهر قصه» هم با آقای منوچهر انور همکاری کردم. اما در حقیقت می‌توان گفت عمده فعالیت من کار با آقای بیضایی بود که در آن فیلم‌ها نقش اساسی داشتم. «رگبار» نخستین همکاری ما اکران شد و هر چند در جریان اکران چندان موفق نبود، اما جایزه‌ای به آقای فنی‌زاده، نه در ایران بلکه در خارج ایران، اهدا شد. من به گوش خود شنیدم از یکی در مورد فیلم نظر پرسیدند و ایشان جواب دادند صبر کنید ببینیم نظر خارجی‌ها چیست. ما چنین وضعیتی داشتیم که باید صبر

◇ شما در سال‌های قبل از انقلاب به نسبت حضور معمول بازیگران زن در سینما، فعالیت و نقش‌آفرینی‌ها و به طور کلی قالب حضور متفاوتی داشتید و بعد از انقلاب نخستین بازیگر زنی بودید که موفق به کسب جایزه جشنواره فجر شد. رسیدن از نیمه سال‌های دهه ۵۰ تا اوایل دهه ۶۰ نیازمند عبور از پیچی تند بود. چطور این مرحله را پشت سر گذاشتید؟

برخی از کارگردانان در آن سال‌ها آشنایی چندانی با جزئیات علمی کارگردانی نداشتند و این برای من آزاردهنده بود. این روزها وقتی نگاه می‌کنیم که ما چه کارگردانان و بازیگران حرفه‌ای و درجه یکی داریم، واقعا لذت می‌بریم. تماشای بازی برخی از این بازیگران واقعا لذت بخش است. البته نه همه، چون عده‌ای فقط به فکر چشم و ابرو و ظاهر هستند و فکر می‌کنند اگر برخی تظاهرها را داشته باشند، خیلی دوست‌داشتنی می‌شوند، درحالی‌که مردم خیلی خوب تشخیص می‌دهند کدام بازیگر خوب بازی می‌کند و کدام بازیگر بد. کدام بازیگر خودش را می‌کشد که به هر نحوی خود را بالا بکشد و کدام بازیگر بدون تلاش چندانی به واسطه کارش مطرح است.

◇ خانم معصومی، سال ۶۳ که برای فیلم «گل‌های داودی» برای اولین بار جایزه گرفتید، همکاری‌تان با آقای صدراعلمی چطور بود؟ خودتان چقدر فکر می‌کردید این کار منجر به دیده شدن شود؟ آن زمان من اسمی از جشنواره فیلم فجر نشنیده بودم. فکر کنم سومین سال برگزاری جشنواره بود.

بله، دقیقا.

در آن دوره تبلیغاتی هم نشده بود. فرش قرمزی نبود و بازیگران چندان برای دیده شدن از این کارهایی که امروز مد شده است، انجام نمی‌دادند. من هیچ چیزی نمی‌دانستم و به دیده شدن در کار فکر نمی‌کردم. وقتی آقای صدراعلمی پیشنهاد همکاری به من دادند و فیلمنامه را خواندم، چند بخش بود که به نظرم رسید درست نیست و خوش بختانه آقای صدراعلمی با انعطافی که داشتند، آن موارد را درست کردند و نقش همان شد که می‌خواستم. هنگامی که ماجرای جایزه گرفتن من در فجر اتفاق افتاد، سر فیلم‌برداری فیلم «چمدان» با مرحوم جلال مقدم در شمال بودیم. مثل ما گل سرخ بود و فرم آن مانند قطار دراز بود و تمام اتاق‌ها تا انتها کنار هم چیده شده بود. فکر می‌کنم در اولین اتاق آقای مقدم و در اتاق آخر استاد انتظامی حضور داشتند. در اواسط من بودم و در اتاق‌های دیگر هم خواهر خانم آقای تارخ، خود ایشان و سایر عوامل. چندان بازیگری نداشتم. یادم هست یک روز صبح زود، حدود ساعات هفت و ۱۰ دقیقه بود که دیدم در اتاقم را می‌زنند. در را باز کردم، دیدم استاد انتظامی پشت در هستند و

می‌کردیم تا ببینیم نظر خارجی‌ها چیست و سپس نظر دهیم که آیا این فیلم خوب بود یا بد؛ اتفاقی که برای تمامی سینما توهین‌آمیز بود. آن فیلم در ایران جایزه نبرد و در جشنواره‌ای آمریکایی آقای فنی‌زاده جایزه بهترین بازیگر مرد را دریافت کردند. جایزه درست و درمانی بود. بعد از آن میان روشن‌فکران ایران فیلم «ارگبار» برجسته شد و آن را دوست داشتند. من از خانواده‌ای مذهبی وارد سینما شده بودم و محیط سینما به گونه‌ای بود که باید این را رعایت می‌کردم که کار من موجب سرافکنندگی خانواده‌ام نشود. بنابراین نوع انتخاب من باید جنس سینمای آقای بیضایی می‌بود.

من تمام تلاشم را کردم و خواستم آن کاری را در سینما انجام دهم که باید انجام می‌دادم، نه آن‌که هر کاری را که پیش می‌آمد، بپذیرم. به همین جهت در آن سال‌ها به صورت عمده فقط با آقای بیضایی همکاری کردم. خیلی تلاش کردم تا در جایگاهی که هستم، باقی بمانم و خوش‌بختانه توانستم گلیم خودم را از آب بیرون بکشم. یعنی نه گول پول‌هایی را که به من پیشنهاد می‌شد تا بازی کنم، خوردم و نه درگیر شهرت شدم. اصل و مهم‌ترین مسئله، خانواده و زندگی‌ام بود و فرع، بازیگری.

◇ پس با این نگاهی که داشتید، در سال‌های پس از انقلاب شرایط کاری برای شما بهتر شد...

مسئله پس از انقلاب سینما برای من مطلوب‌تر شد، اما این از کسی پنهان نیست که ورود به سینمای پس از انقلاب هم دشوار بود. حضور یک زن در سینما بسیار سخت بود. اگر یکی دو فیلم اول بعد از انقلاب را ببینید، حضور زنان را تشخیص نمی‌دهید. یعنی زنان هستند، اما در دورترین نقطه و به عنوان آکسسوار صحنه؛ با آن لنزهای اکستریم واید که مخاطب می‌بیند و تشخیص نمی‌دهد کی و چی هستند. در آن سال‌ها به من پیشنهاد بازی در فیلم «راه دوم» شد. «راه دوم» قصه بسیار قشنگی داشت؛ فیلمی بود که زن می‌توانست در آن حضور داشته باشد. من کاری به کارگردانی و این مسائل ندارم، که البته بر سر این موضوع در مورد آن فیلم نکته‌ها بسیار است. واقعا

اختتامیه ششمین جشنواره فیلم فجر

شکوه زندگی

به این اهدا کردند. خانم روستا گفت مبارکش باشد. او از این رفتار بسیار ناراحت شد و اشک در چشمانش جمع شده بود. من بلافاصله از سالن خارج شدم و هر چه خبرنگاران خواستند مصاحبه کنم، گفتم اجازه دهید من چیزی نگویم و بروم. به خانه که رسیدم، دیدم چه گل‌هایی دوستان برای من فرستاده بودند. ولی آن حرف بسیار برای من دردآور بود، چون اگر یک آدم بی‌اهمیت بود که این حرف را می‌زد، می‌گفتم ندانسته است، اما مثلاً آدم فرهیخته‌ای بود که بعدها گفت اشتباه کردم، اما برای من مهم نبود که اشتباه کرده یا نکرده است. در هر صورت حرف خود را زد، چون آدم باید دقت کند چه حرفی از دهانش بیرون می‌آید، چون وقتی بیرون آمد، دیگر نمی‌تواند آن را درست کند.

◇ شما به عنوان یک بازیگر زن از این مسائل کم نداشتید. نگاه‌هایی که شاید اجازه نمی‌داد تلاش‌های شما دیده شود و اگر دیده می‌شود، با بعضی تنگ‌نظری‌ها فعالیت شما را کم‌ارزش نشان دهد.

بله، دقیقا همین‌طور است، ولی مهم نیست. من کار خودم را انجام می‌دادم و چندان برایم اهمیت نداشت. جالب است که همیشه کسی بوده که مقابل من بگذارند، یک زمانی همه می‌گفتند من حق خانم سوسن تسلیمی را خورده‌ام و تمامی جوایزی که گرفتم، حق او بوده است. بقیه اوقات هم این‌طور بود و تنگ‌نظرانه به من نگاه می‌کردند. من نه نان کسی را خورده بودم و نه مخل آسایش کسی شده بودم. زندگی خودم را می‌کردم، فقط بی‌هیاهو زندگی می‌کردم، چون دوست نداشتم هیاهویی در اطرافم باشد و اصل زندگی بود.

◇ قطعاً الان هم بازیگرانی هستند که بی‌هیاهو زندگی می‌کنند. اما واقعا بی‌هیاهو، در حریم خانه زندگی کردن و کار حرفه‌ای را پیش بردن، در بعضی لایه‌های سینما بسیار سخت است. چطور از پس این اتفاق برآمدید؟

شما وقتی در لایه‌ها نباشید، زندگی‌تان را خواهید کرد. من هم هرگز در

دستشان را بالای سرشان گرفته‌اند. بعد شروع به دست زدن کردند. گفتم چی شده؟ گفتند تبریک می‌گویم، جایزه بهترین بازیگر زن را از جشنواره گرفتید. گفتم از کجا و چه کسی گرفتم؟ گفتند در جشنواره فیلم فجر، به عنوان بهترین بازیگر زن شناخته شدی. خوشحال شدم، چون این خبر را استاد به من داده بودند. گذشت و نمی‌دانم جایزه را به چه کسی داده بودند. در خانه برده بودند و به پسرم دادند؛ پادم نیست.

◇ ماجرای گرفتن سیمرغ دوم چطور بود؟ آن شب جشنواره در سالن بودید و عکس‌هایی از شما ثبت شده است.

دومین جایزه من از جشنواره فجر برای دو فیلم «جهیزیه برای رباب» و «شکوه زندگی» بود. پادم هست رفته بودیم فیلم «شاید وقتی دیگر» آقای بیضایی را ببینیم. جمعیتی حدود ۱۳، ۱۴ نفر بودیم و آن دوره به سختی بلیت پیدا می‌شد و من از سینمایی که در لاله‌زار بود، برای همه بلیت تهیه کردم، از جمله خانم رخشان بنی‌اعتماد و همسرشان، همسر من... هم‌زمان با نمایش فیلم اختتامیه جشنواره فیلم فجر بود. یک‌دفعه به همسرم گفتم دفعه پیش من در اختتامیه نبودم تا جایزه بگیرم، هزار حرف برایم درآوردند. مثلاً یکی گفت چون باید چادر به سر می‌کرد، به اختتامیه نرفته بود و از این دست حرف‌ها که همیشه می‌گویند، گفتم من یک ماشین می‌گیرم و به تالار وحدت می‌روم. شوهرم از سرتا پای من را نگاه کرد که چکمه شیکی به پا و پالتویی به تن داشتم و یک روسری سفیدی هم داشتم. آن دوره وزیر ارشاد آقای خاتمی بودند. من خودم را به تالار وحدت رساندم. آن سال فیلم «پرنده کوچک خوشبختی» اثر خانم درخشنده هم در جشنواره حضور داشت. در مراسم اختتامیه خانم هما روستا هم در ردیف من نشسته بودند و کنار هم بودیم. ایشان از دیدن من بسیار ابراز خشنودی کردند، به واقع خانم بسیار محترمی بودند.

وقتی که نام من را به عنوان برنده اعلام کردند، واقعا شوکه شدم. رفتم جایزه را گرفتم و بازگشتم. یک نفر که نمی‌خواهم اسم او را بیاورم، اجازه نداد که خوشحالی من تمام شود و به خانم روستا گفت این جایزه حق تو بود که

◇ کارگردانان بسیار مهمی با شما کار کرده‌اند که انتخاب مهم آن‌ها در فیلم‌های شاخصشان بوده‌اید. این اتفاق تنها محدود به بهرام بیضایی هم نبوده است. این انتخاب‌ها به چه ترتیبی بوده؟ قطعا توانایی شما در بازیگری پراهمیت بود. روایت خود را از این اتفاق برایمان بگویید. من واقعا نمی‌دانم چطور انتخاب می‌کردند. قطعا به همان توانایی بازیگری‌ام بسنده می‌کردند و سپس به سراغم می‌آمدند.

◇ به عنوان نمونه، شما در فیلم «ناخدا خورشید» به کارگردانی ناصر تقوایی که در زمینه بازیگری بسیار سخت‌گیر هستند، حضور داشتید. آقای تقوایی از دوستان بسیار قدیم من هستند و قرار بود من در سریال «کوچک جنگلی» با ایشان کار کنم. من اما اصولا معتقد بودم بازیگر سینما نباید در تلویزیون کار کند، که البته اعتقاد بی‌جایی هم بود. وقتی «کوچک جنگلی» کار نشد و آقای تقوایی به سراغ فیلم «ناخدا خورشید» رفتند، از بندرکنگ به من زنگ زدند و گفتند پروانه، نقش خداحافظی را که در «کوچک جنگلی» برای تو نوشته بودم، عینا در «ناخدا خورشید» برایت نوشتیم، منتها تهیه‌کننده من گفته امکان پرداخت دستمزد این خانم را ندارم. انکار ما آن زمان چقدر دستمزد می‌گرفتیم! من گفتم دستمزد نمی‌خواهم، بلیت هواپیما را هم خودم تهیه می‌کنم و این‌طور شد که در فیلم «ناخدا خورشید» بازی کردم. اما متأسفانه سکانس خداحافظی را نشد آقای تقوایی بنویسند، ولی همین اندازه که در این فیلم حضور داشتم، برایم افتخار بزرگی است.

◇ شما به عنوان بازیگر و آن‌ها به عنوان کارگردان ارزشی متقابل برای یکدیگر قائل بودید. حتی حاضر شدید برای این همکاری بلیت هواپیما را هم خود تهیه کنید. در واقع درکی از طرف بازیگر وجود داشت که حضور در برخی از فیلم‌ها چقدر می‌تواند ارزشمند باشد. بله، کاملا درست است.

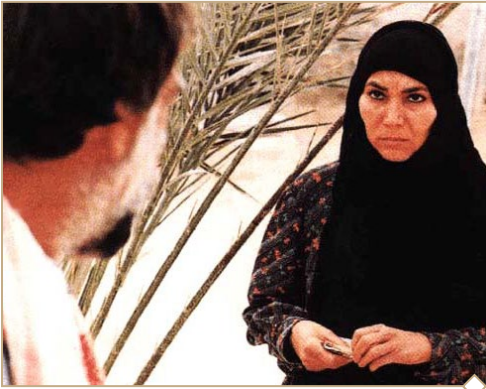
◇ درباره پیشنهادهایتان به کارگردانان هم صحبت کردید، این اتفاق تا چه اندازه تکرار می‌شد؟ به عنوان مثال، آقای صدرعاملی یا خانم رخشان بنی‌اعتماد وقتی با شما کار کردند، جوان بودند. البته این موضوع را در نظر بگیرید که در آن زمان آقای صدرعاملی مگر چه اندازه با من اختلاف سنی داشت. من در آن فیلم نقش پیرزنی را ایفا کردم، اما در واقع ۳۷ سال سن داشتم. هم چنین اختلاف سنی‌ام با خانم بنی‌اعتماد هم چندان نبود. بعضی از کارگردانان پیشنهادها را راحت می‌پذیرفتند، ضمن این‌که کمبودی وجود داشت که تکمیلش می‌کردم. اما مثلا در فیلم‌های آقای مقدم کمبودی وجود نداشت که من بخواهم یادآوری کنم.

◇ در فیلم‌های آقای بیضایی هم همین‌طور؟ در فیلم‌های ایشان که اصلا، ولی بسیار مشورت می‌کردند. مثلا می‌پرسیدند فلان صحنه را این‌طور بگیرم، بهتر است یا خیر؟

این لابی‌ها نبودم. اگر بررسی کنید، می‌بینید من حتی در یک جشنواره هم حضور آن چنانی نداشتم. بسیار ساده زندگی کردم. به قول پسر من که در مصاحبه‌ای گفته بود مادرم وقتی به خانه می‌آید، مادر من است و به سینما دیگر کاری ندارد. من هیچ‌وقت در این لابی‌گری‌ها نبودم و هرگز هم نخواستم باشم. چندی پیش فردی به من گفت فلان بازیگر زن گفته اگر ما در بعضی از مهمانی‌ها نباشیم، مسلما نقش نخواهیم گرفت. گفتم کاملا درست است. در زمان شاه هم این‌طور بود و باید در مهمانی‌ها حاضر می‌شدیم تا نقشی بگیریم. ولی من در مهمانی‌ها حاضر نمی‌شدم، چون فکر می‌کردم و می‌کنم که اگر به من احتیاج باشد، در هر جایی باشم، به سراغم می‌آیند.

آقای تقوایی از دوستان بسیار قدیم من هستند و قرار بود من در سریال «کوچک جنگلی» با ایشان کار کنم که نشد آقای تقوایی به سراغ فیلم «ناخدا خورشید» رفتند، برای بازی در این فیلم از من دعوت کردند و گفتم دستمزد نمی‌خواهم، همین اندازه که در این فیلم حضور داشتم، برایم افتخار بزرگی است.

چهارمیه برای ریاب

باید شاکرشان باشیم، احترام می‌گذارم. من از خانه بیرون نمی‌آیم، چرا باید برای کار کردن بیرون بیایم؟ زیاده‌طلب نیستم و به اندک قانع هستم و به بهترین شکل در کنار پسرم زندگی می‌کنم. من البته به کرونا مبتلا شدم و حدود ۴۵ روز خودم را قرنطینه کردم که کسی به من نزدیک نشود، تا خدایی نکرده به ویروس مبتلا نشود. چون این موضوع بسیار مهم است و همه باید رعایت کنیم.

◇ درباره بازیگران امروز صحبت کردید. بازیگرانی را که این روزها در سینما کار می‌کنند، چطور می‌بینید؟ چقدر برایتان دل‌نشین هستند. بازی چه بازیگرانی را می‌پسندید؟

تعدادی از بازیگران هستند که بسیار آن‌ها را دوست دارم و معتقدم هنری را که در ذاتشان وجود دارد، نشان می‌دهند. اما برخی دیگر از بازیگران را می‌بینیم که تنها با ظاهر می‌خواهند دیده شوند. به‌هرحال در میان افرادی که الان مشغول به کار هستند، هنرمندان بسیار مستعدی داریم که حضور آنان باعث افتخار ماست.

گلپای داودی

◇ پس از این همه سال، وقتی درباره جشنواره فیلم فجر و جوایز خود صحبت می‌کنید، هنوز احساسی را که در آن زمان داشتید، در صداپتان حس می‌شود؛ مثل این‌که وقتی آقای انتظامی به شما خبر دادند، بسیار خوشحال شدید، یا وقتی آن خانم با شما آن‌طور صحبت کردند، از آن برخورد غمی داشتید. حاصل جشنواره فیلم فجر برای شما این دو حس است، یا آورده دیگری هم داشته است؟

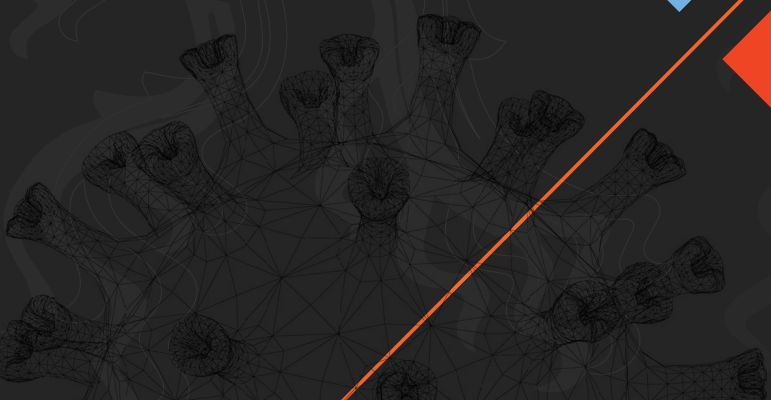
فکر نمی‌کنم جشنواره فجر برای من آورده‌ای از نظر مادی داشت، از نظر معنوی هم آن سال‌ها هنوز جشنواره فیلم فجر شناخته نشده بود. امروزه شاهد هستیم قبل از این‌که اتفاقی رخ دهد، جزئیات آن مطرح می‌شود و بسیار خبرساز است. به خاطر دارم چند سال پیش یک فیلم سینمایی در جشنواره فیلم فجر داشتم که با من تماس گرفتند و برای حضور روی فرش قرمز دعوت کردند. گفتم اصلا حرفش را هم نزنید، من در خانه خودم فرش دارم و روی آن راه می‌روم. اما عایدی از این نظر که چون برنده جایزه جشنواره فجر شده‌ام، باید حتما دستمزدم بیشتر شود، اصلا نداشتم.

◇ این جوایز بر افزایش میزان پیشنهادات به شما هم تأثیرگذار بود؟

نه، پیشنهادات همواره بوده است. ببینید، من در یکی دو روز اخیر، پیشنهاد بازی در یک سریال و تله فیلم را رد کرده‌ام. نمی‌توانم بگویم در شش، هفت ماه گذشته چه تعداد پیشنهاد را رد کرده‌ام. به همه هم گفتم تا زمانی که کرونا وجود دارد، از خانه بیرون نمی‌آیم. من به جماعت زحمت‌کش کادر درمان و وزیر بهداشت که با جان و دل کار می‌کنند و واقعا

مسلمان پس از انقلاب سینما برای من مطلوب‌تر شد، اما این از کسی پنهان نیست که ورود به سینمای پس از انقلاب هم دشوار بود. حضور یک زن در سینما بسیار سخت بود.

مراسم ترویجی وند بیگانه جشنواره فیلم فجر
مراقبت از جشنواره فیلم فجر در
دوران کرونا

نشست بررسی روند برگزاری جشنواره فیلم فجر

مراقبت از جشنواره فیلم فجر در دوران کرونا

شیوع کرونا امسال فرایند برگزاری جشنواره فیلم فجر را دچار تغییراتی کرده که مورد بحث بسیاری از اهالی سینما هم قرار گرفته است، به همین بهانه در نشستی با موضوع بررسی روند برگزاری جشنواره فیلم فجر با حضور محمد مهدی عسگرپور، کارگردان و دبیر جشنواره جهانی فیلم فجر، فرشته طائرپور، تهیه کننده، و خدایار قاقانی، مجری کارشناس، به چگونگی برگزاری این رویداد در سال‌های گذشته و هم‌چنین روندی که امسال در دستور کار دبیرخانه جشنواره قرار گرفته است، پرداخته شد.

◇ محمد مهدی عسگرپور: موضوع بحث جشنواره ملی فیلم فجر است و از جهات مختلف این بحث ممکن است با مقوله جشنواره جهانی فجر متفاوت باشد، اما به طور خلاصه پس از شیوع کرونا جشنواره‌های زیادی برگزار نشدند، یا خیلی محدود برگزار شدند. حتی این تصور ابتدا وجود داشت که شاید پس از گذشت چند ماه از شیوع کرونا بتوان جشنواره‌ها را برگزار کرد، که چندان هم درست از آب درنیامد. ما هم مانند بسیاری از کشورها در ابتدا اطلاعاتمان نسبت به بیماری کرونا و شیوع آن زیاد نبود و فکر می‌کردیم با به تعویق انداختن جشنواره امکان برگزاری آن مهیا می‌شود. به همین دلیل تاریخ اولیه تغییر کرد، تاریخ بعدی هم در حال تغییر بود، اما برآوردها نشان داد امکان برگزاری جشنواره به شکل گذشته وجود ندارد. جشنواره‌های جهان هم تا حدود شش ماه پس از شیوع بیماری این سردرگمی را به شکل جدی داشتند و مدام تاریخ‌های خود را تغییر دادند

◇ خدایار قاقانی: همه می‌دانیم در شرایط خاص و ویژه‌ای هستیم که تا به حال آن را تجربه نکرده‌ایم و طبیعی است به گفت‌وگوهایی برای رسیدن به تجربیاتی که پیش از این داشته‌ایم، نیاز پیدا کنیم.

در حال حاضر قدم به قدم پیش می‌رویم و هر تجربه را روی تجربه پیشین می‌گذاریم، امسال جشنواره جهانی فیلم فجر به دلیل همین شرایط برگزار نشد، به همین منظور، آقای عسگرپور، از تجربه‌ای که در جشنواره جهانی فجر به دست آورده‌اید، برای ما بگویید. چه اتفاقاتی افتاد و اگر به عقب بازگردید، دوباره این تصمیم را خواهید گرفت؟

و مباحثی چون برگزار شدن یا نشدن و دوگانه برگزار شدن جشنواره به صورت آن لاین و فیزیکی را مطرح کردند.

البته استثنایی هم چون جشنواره‌ای در چین و هم چنین جشنواره ونیز وجود داشت، اما تقریباً جشنواره دیگری به شکل گسترده برگزار نشد، و اگر هم برگزار شد، تفاوت بسیاری با اصل خود داشت. موضوع اصلی هم این بود که به جز بحث مهمانان که مقوله بزرگی برای هر جشنواره است، جشنواره‌های بزرگی که دارای بازار بودند، عملاً احساس کردند نمی‌توانند این بخش را برگزار کنند. بنابراین لطمه اصلی به این رویدادها وارد شد.

بحث بعدی هم به نمایش فیلم‌ها اختصاص داشت و این‌که چگونه می‌توان این اتفاق را عملی کرد. در واقع هنوز سیستم‌هایی که بتوانند فیلم‌ها را نمایش دهند و بسیار هم امن باشند، به وجود نیامده‌اند و به همین دلیل صاحبان فیلم‌ها ترجیح می‌دهند فیلم‌های خود را در اختیار این رویدادها قرار ندهند. جشنواره جهانی فجر هم در این قاعده قرار گرفت و این تلقی به وجود آمد که برگزاری آن ممکن است با محدودیت‌هایی همراه شود که نام جشنواره دیگر زینده آن نباشد. به همین دلیل تصمیم گرفتیم از برگزاری این رویداد سینمایی صرف نظر کنیم.

◇ الان در شرایطی هستیم که هم می‌توان جشنواره فیلم فجر را برگزار کرد و هم می‌توان برگزار نکرد. در واقع می‌توان در دو سمت ماجرا ایستاد، خانم طائرپور، به نظر شما باید حتماً در یک سمت ماجرا ایستاد، یا می‌توان رویکردی منفعلانه داشت؟

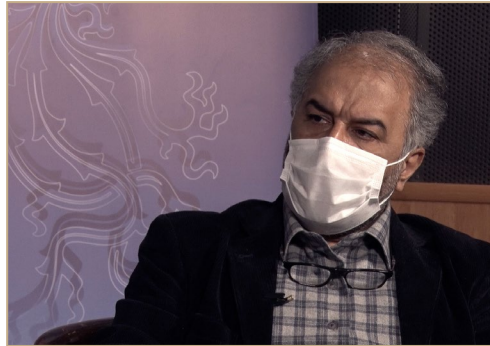
فرشته طائرپور: من شخصاً ترجیح می‌دهم کمی به آینده بروم؛ زمانی که دیگر کرونا نیست و همه چیز عادی و سینماها دوباره پررونق شده‌اند و ما به فیلم‌ها و مصاحبه‌های این ایام به عنوان خاطره‌ای عجیب نگاه می‌کنیم. در دل تمامی محدودیت‌های اخیر و شرایطی که ناخواسته گرفتار آن شده‌ایم و ان‌شاءالله می‌گذرد، ما سعی کرده‌ایم سینما را در مقوله تولید، نمایش و برگزاری جشنواره زنده نگه داریم، چون همه از علایم حیات سینما هستند و از دل بحران‌های بسیاری عبور

کرده‌اند. سینمای ما جنگ، بحران اقتصادی، کج‌اندیشی‌های فرهنگی و محدودیت‌ها را به خود دیده و سر پا مانده است. سینما که در هر شرایطی باید قصه‌نویس ماجرا باشد، باید راه خود را در این ایام خاص پیدا کند و من مطمئن هستم این اتفاق خواهد افتاد.

امروزه ما وارد خیابان‌ها می‌شویم و در شرایطی هستیم که تعداد کشته‌شدگان کرونا به رقم صد و چند نفر رسیده است و در چنین شرایطی بسیاری از کسب‌وکارها فعالیت خود را دوباره آغاز کرده‌اند. در دوران کرونا ایران از معدود کشورهایی بود که تعطیل کامل نشد. این مسئله از نظر برخی قابل اعتراض و از نظر برخی هم به جهت روانی نکته مثبتی بود. من فکر می‌کنم سینما باید امسال نقشی تاریخی بازی کند و در رفتن به سمت پدیده جشنواره که برای آن عزیز، لازم و مفید است، پیش‌قراولی را تجربه کند. اما با رعایت آداب‌هایی که این ایام به ما تحمیل شده است. قطعاً سینما این راه را پیدا خواهد کرد و حتی به نظر من تعریفی از شرایط فیزیکی برای آن پیدا می‌کند. الان سالن‌های سینما و تئاتر بسیار امن‌تر از سایر مکان‌ها هستند، اما متأسفانه رسانه‌های ما در تبلیغ این مسئله بسیار کوتاهی می‌کنند.

یعنی وقتی شما در سالن تئاتر یا سینما می‌نشینید و چهار صندلی اطراف شما خالی است، قطعاً رعایت فاصله فیزیکی را کرده‌اید و اگر با ماسک و تحت کنترل باشید، هیچ آزاری به شما نخواهد رسید و شرایط نسبت به ادارات و بانک‌هایی که تجمع بیشتری در آن‌ها وجود دارد و مردم هم مدام به آن‌ها مراجعه می‌کنند، بسیار بهتر است.

من فکر می‌کنم جشنواره امسال علاوه بر استفاده از روش آن لاین برای برخی از فعالیت‌های خود که می‌تواند سرعت و امنیت بیشتری داشته باشد، حتماً باید به تعریفی حتی محدود از شرایط فیزیکی برسد و نشان دهد که چراغ سینما روشن است. این اتفاق نه تنها می‌تواند برای سینماگران و چند هزار نفری که در صنعت سینما مشغول به کار هستند، نقطه امید باشد، بلکه برای افکار عمومی جامعه هم نیاز است و ما احتیاج داریم نشان دهیم که زندگی ادامه دارد و کرونا توانسته این حیات فرهنگی را از پای درآورد. من فکر می‌کنم جشنواره باید به ترکیبی از شرایط فیزیکی و آن لاین برسد و حتماً هم می‌تواند در آن موفق باشد.

فجر باعث این جنب و جوش می‌شود، چطور می‌بینید؟ در شرایطی که برخی بر طبل برگزار نشدن جشنواره می‌کوبند.

◇ فرشته طاویری: نفس مواجهه با این خبر که در یک سال بحرانی ۶۰ فیلم برای حضور در جشنواره ثبت‌نام کرده‌اند، خبر بسیار بزرگ و خوبی است و چنین تولیدی برای سینمای این‌قدر محدود و آسیب‌دیده از انواع و اقسام بحران‌ها، شبیه معجزه و مایه امیدواری است. در مورد افرادی که مخالف هستند، باید بگویم جریان‌های بسیاری با گرایش‌های مختلف در کشور وجود دارند که دلشان می‌خواهد به‌طور کلی سینما وجود نداشته باشد و به‌طور طبیعی هم درباره جشنواره چنین حسی دارند. به اعتقاد من تنها راه سینما این است که مانند تمام این سال‌ها به‌موضع‌گیری‌ها بی‌اعتنایی کند و راه خود را برود. ما هم دعا کنیم این جریان‌ها تأثیرگذاری اقتصادی و ممیزی‌هایشان کمتر شود و محدودیت‌هایی را که به انواع و اقسام شکل‌ها طی این سال‌ها ایجاد کرده‌اند، کمتر کنند.

یکی از تعاریف جشنواره هم جشن گرفتن و زنده نگه داشتن سینماست. ۳۹ سال برای یک جشنواره عمر کمی نیست و اگر همین خبر به جهان مخابره شود که در کشوری مانند ایران با تمامی محدودیت‌ها ۶۰ فیلم از تولید داخل در جشنواره‌ای شرکت می‌کنند، فارغ از کیفیت‌شان، دستاورد بزرگی است و جهشی برای سینمای ایران است، که خود این سینما باعث آن شده است. این اتفاق بسیار مغتنم است و باید آن را جشن گرفت و به‌تمامی دشمنان بی‌اعتنا بود.

◇ آقای عسگرپور، ما همواره بحث شکل و شمایل برگزاری جشنواره‌هایی چون فجر را داریم. جشنواره فیلم فجر از همه نظر منحصر به فرد شده است. نظر شما درباره تفاوت شکل جشنواره و به‌طور ویژه امسال که به‌عنوان مثال، هیئت انتخاب وجود ندارد، چیست؟

◇ عسگرپور: جشنواره فیلم فجر در هر مقطعی تغییرات خاص خود را داشته و این تغییرات بر بخش‌هایی از سینمای ایران تأثیر گذاشته است. به‌همین دلیل بسیار راجع

ما باید مانند بسیاری از مکان‌های دیگر آداب پرداختن به این اتفاق را رعایت شرایطی که حتماً منطقی و قوانین مشخص می‌کنند، پیدا کنیم.

◇ ما به‌رحال همیشه دنبال شرایط مطلوب برای کارهای خود هستیم. جشنواره فیلم فجر هم نقش تاریخی و مهمی برای سینمای ایران داشته و دارد و به‌همین دلیل بسیاری علاقه‌مند هستند جشنواره برگزار شود، اما رسیدن به نقطه مطلوب به‌واسطه تکثیر نظر اهالی سینما با موانعی روبه‌روست. آقای عسگرپور، شرایط مطلوب در اوضاع امروز از نظر شما چیست؟

عسگرپور: سینمای ایران اکوسیستمی براساس تجربه برای خود تعیین کرده است که به‌نظم قابل مطالعه است. زمانی هم در خانواده سینما نظری شکل گرفت تا این اکوسیستم را مرور کنیم. گاهی اوقات سوال می‌شود که فلان فعالیت برای چیست؟ این علامت سوال‌ها را می‌توان مقابل هر چیزی گذاشت، مانند روزی که یکی از مسئولان سینما گفت سینما اساساً می‌تواند نباشد و تلویزیون کافی است. جشنواره فیلم فجر با تمام انتقادهایی که حتی من هم به‌نحوه برگزاری آن و مقرراتش دارم، ولی جزو این اکوسیستم است و در واقع بخشی از حیات سینمای ایران به‌جشنواره وابسته است.

حذف کردن اجزای تشکیل‌دهنده یک اکوسیستم تبعات خود را دارد. در طبیعت هم همین‌طور است و به‌نظم چون مطالعه‌ای درباره اکوسیستم سینمای ایران صورت نگرفته است، گاهی این نظرات مطرح می‌شود که فلان برنامه را حذف کنیم، چه می‌شود؟

هر کدام از اجزای تشکیل‌دهنده اکوسیستم بنا به شرایط طبیعی هر زمان می‌تواند تغییراتی را تجربه کند که به اکوسیستم کمک کند، اما نباید حذف شود.

◇ قبیل از نشست از آقای نجفی خبری گرفتم که حدود ۶۰ فیلم در جشنواره ثبت‌نام کرده‌اند. به‌نظم تعدادی از فیلم‌ها به‌سال گذشته تعلق دارند و برخی از فیلم‌ها هم در بازه زمانی اخیر مراحل پایانی تولید را پشت سر گذاشته‌اند. در چنین شرایطی بخش قابل توجهی از نیروی انسانی سینمای ایران به‌این‌چرخه تولید اضافه شده و از آن رخوت جامعه کاسته شده است. خانم طاویری، این را که جشنواره

یک مهمانی داخلی برای سینمای ایران است. در نقاط دیگر دنیا جشنواره به این مفهوم واقعا وجود ندارد که فیلم‌های داخلی برای نخستین بار در یک جشنواره به نمایش دربیایند. اگر هم باشد، تنها در چهار، پنج حوزه رأی داده می‌شود، نه در همه حوزه‌ها، ما این موضوع را پذیرفتیم، اما در حین برگزاری با مسائل دیگری روبه‌رو می‌شویم. مثلا در یک دوره دبیر جشنواره جایزه‌ای مختص به خود را در نظر می‌گیرد. معنای این چیست؟ یعنی هیئت داورانی وجود دارد که برای انتخاب با هم به بحث می‌پردازند و اما از این سمت یک راه مستقیم وجود دارد، آن وقت جایزه ملی از نگاه فلان و... هم داریم. این اتفاق از این جا نشئت می‌گیرد که می‌گوییم قیمت سیم‌رغ و لوح زیاد نیست و می‌توانیم چند تا اضافه بدهیم تا دل همه خوش باشد و پیش‌بینی هم نمی‌کنیم که چه تبعاتی دارد و چه لطمه بزرگی به مجموعه روابط سینمایی می‌زند.

امسال این نگرانی برای من وجود دارد و با این‌که همه می‌گویند برگزاری جشنواره بهتر از برگزار نشدن است، اما جشنواره‌های بعدی آسیب‌پذیرتر می‌شود. چون دولت در سال آینده تغییر خواهد کرد و اگر افرادی بیایند که نیاز باشد ما از برادران لومبر سینما را برایشان تشریح

به آن می‌توان صحبت کرد. من به آقای طباطبایی‌نژاد هم عرض کردم که می‌توان درباره سالیان پیش تحقیق کرد و اظهار نظر همکاران و کسانی را که جشنواره مورد علاقه‌شان است، در مهر و آبان و سپس در اواخر بهمن بررسی کرد. نتیجه جالب توجه تفاوت این سخنان در بسیاری از سال‌هاست. ابتدا همه از جشنواره استقبال می‌کنند، همه دوست دارند در رقابت باشند، چون اتفاق بسیار جذابی است. اما در بهمن ماجرا تفاوت می‌کند. برخی هم معتقدند این رویداد در اقتصاد ایران تأثیرگذار است و برخی نه، که من به این موضوع وارد نمی‌شوم. ولی به هر حال یک فضایی برای رقابت ایجاد می‌شود که البته من امسال مختصات آن را دقیق نمی‌دانم. بحثی بود که حدود ۳۰ و چند فیلم به دبیرخانه جشنواره خواهد رسید و به همین علت نیازی به هیئت انتخاب به معنای هر سال وجود ندارد. من ابتدا فکر می‌کردم این تصمیم گرفته شده تا مانند جشنواره‌های دیگر دنیا ستاد برگزاری فیلم‌ها را انتخاب کند، اما دیدم در باز است و همه فیلم‌ها می‌توانند در جشنواره حضور پیدا کنند.

◇ این مسئله طبیعی است. خانم طائرپور سال گذشته داور جشنواره بودند و این رویداد مسیر را به شکل دیگری طی کرد و شرایط خاصی به لحاظ حضور هنرمندان در جشنواره برقرار بود.

عسگرپور: این مسئله تفاوت دارد. به عنوان مثال، وقتی یک زمین فوتبال وجود دارد و ۱۱ نفر یک سمت زمین و ۱۱ نفر سمت دیگر حضور دارند، ما می‌گوییم حال به خاطر شرایط کرونا تماشاگران نیابند و به جای آن‌ها مقوا می‌گذاریم. اما نیامدیم بگوییم که چون شرایط کروناست، ۴۵ نفر در آن تیم و ۴۵ نفر در این تیم باشند و در همین زمین بازی کنند و گل بزنند.

به نظرم مراقبت از شرایط جشنواره امسال نیاز است. در سال‌های پیش گاهی اوقات ما پیکره‌ای را تصور کردیم که باید ساخته شود. گاهی هم اغماض کردیم و گفتیم می‌فهمیم رقابت و داوری دقیق نیست، اما برای حفظ مسائل دیگر این موضوع را می‌پذیریم، چون

کنیم که وامصیبتا، اگر وارد هم باشند، به نظرات اخیر استناد می‌کنند و به همین جهت جشنواره فیلم فجر دچار اتفاقی می‌شود که چندان مناسب نیست. ما نگاه می‌کنیم جشنواره پیدایشی دارد و در طول تاریخ دوره‌های مختلف را سپری کرده است و به همین دلایل که گفتیم، تغییر شکل‌هایی هم داشته. به مقررات که نگاه می‌کنیم، می‌بینیم تنها دو بند قوانین تغییر کرده، اما به نظرم شکل آن هم بسیار دگرگون شده است و ما باید مراقبت‌هایی داشته باشیم و از این موضوعات در دوران کرونا غافل نشویم.

◇ خانم طائرپور، شما هم تجربه داوری جشنواره فیلم فجر را داشته‌اید. ما همیشه تجربه‌های عجیب و غریبی در این رویداد سینمایی داشته‌ایم. این اتفاقات به پویایی ماجرا مرتبط است، یا پای منفعت‌طلبی در میان است؟

ایشان سه روز بیشتر دوام نداشت و دوباره مسیر قبلی تکرار شد و حتی ضریب گرفت. این که چه چیزی باعث رخ دادن این اتفاقات می‌شود. ما در حوزه سینما فکر نمی‌کنیم می‌توان راجع به این مسائل مطالعه کرد، به همین دلیل یکسری گفته‌ها و ناگفته‌ها در سینه من، خانم طائرپور و بسیاری دیگر وجود دارد، و هر کس هم ممکن است خاطراتی داشته باشد که وقتی زمان از آن می‌گذرد، به طنز تبدیل می‌شود. در واقع خاطرات تلخی است که پس از مدتی با آن شوخی می‌کنیم. به نظرم این احتمال را باید جدی گرفت که اگر ان‌شاءالله پاندمی به اپیدمی تبدیل و شرایط عادی شود، تصمیمات جشنواره فجر اگر اشتباه بود، اصلاح شود. مثلاً در مورد تعداد فیلم‌هایی که قرار است با هم رقابت کنند، اگر به خاطر شرایط امسال از تعداد معمول ۲۰، ۲۲ فیلم بیشتر شود، فکر می‌کنم بعدها با آشوبی بزرگ‌تر از قبل روبه‌رو شویم.

◇ **طائرپور:** من هم فکر می‌کنم نفس این تبادل اطلاعات و صحبت‌ها اتفاق خوبی است و کرونا به ما فرصت داد بتوانیم بسیاری از چیزها را بازنگری کنیم. اگر منصف باشیم، به اشتباهات خود درست نگاه کرده باشیم، حتماً برای پس از کرونا قدم‌های صحیح‌تری برمی‌داریم، من امیدوارم این اتفاق برای مدیران سینمایی هم رخ دهد. به نظر من دوستان از روند برگزاری عقب هستند، زیرا اگر فرض کنیم قرار است ۶۰ فیلم در جشنواره حضور داشته باشد و نامزدها باید از بین فیلم‌هایی انتخاب شوند که دارای پروانه نمایش هستند، فکر نمی‌کنم بازیابی فیلم‌ها تمام شده باشد. البته شاید هم دنبال این هستند که اوضاع به نحوی رقم بخورد که جشنواره را محدود برگزار کنند. اما اگر آمادگی دارند که جشنواره را گسترده برگزار کنند، باید سنجیده‌تر از هر سال دیگر تصمیم بگیرند و کاری کنند که برای همه فرصت مهم بودن جشنواره قابل توجه و مستدل باشد. اگر خطاهایی صورت بگیرد که برای سال‌های بعد هم مینا قرار بگیرد، اتفاق خوبی نیست. ان‌شاءالله که اتفاق خوبی رقم خواهد خورد.

◇ **طائرپور:** به نظرم این مسئله به همه افرادی که می‌گویند جشنواره برای ما مهم نیست و فخر می‌کنند، یا جایزه خود را نمی‌گیرند و بازی نمایشی انجام می‌دهند، مربوط است و نشان می‌دهد واقعا جشنواره برایشان مهم است. برای همین وقتی خودشان توقع دارند پنج جایزه اصلی جشنواره را بگیرند و به جای پنج جایزه سه جایزه را می‌گیرند، برای آن دو معترض و ناراحت می‌شوند.

تعداد این افراد در سینما زیاد نیست، ولی ما با جماعتی مواجه هستیم که فیلم‌سازان توانمند و موفقی هستند و در هر دوره‌ای هم توانسته‌اند فیلم خود را بسازند و این قابل تقدیر است. من خیلی خوشحالم که بیشترین چالش ما در دوره‌ای که اشاره کردید، سر مقوله فیلمنامه بود و خیلی خوشحالم که ما جایزه فیلمنامه را با تمامی بحث و جدلهایی که صورت گرفت، به آقای کامبوزیا پرتوی اهدا کردیم و همیشه از این که در این اتفاق سهمی داشته‌ام، بسیار خوشحال خواهم بود.

◇ **جشنواره فیلم فجر نقش تاریخی و بااهمیتی برای سینمای ایران دارد، اما ما شاهد تکرار نظرات مختلف و دل‌سوزی‌ها هم هستیم. فکر می‌کنید امسال هم جشنواره فیلم فجر با این شکل ویژه آیا شاهد این احساس و احوال غالب خواهد بود؟**

عسگرپور: واقعیت این است که پارامتر تعیین‌کننده شرایط بیماری کروناست و می‌تواند وضعیتی را ایجاد کند که مسئله اصلی یک جامعه یا یک دوره خاص باشد یا نباشد. مثلاً ما می‌توانیم بگوییم که در این دوره آن قدر مسائل مهم‌تری داریم که جشنواره به چشم نیاید. به عنوان مثال، خدایی نکرده آن قدر آمار فوت‌شدگان بالا رود که جشنواره فجر اگر برگزار شد یا نشد، چندان مسئله نباشد. ولی اگر ان‌شاءالله ما به شرایط عادی نزدیک شویم، آن زمان جشنواره موضوع مهمی می‌شود. متأسفانه در تمام این سال‌ها مطالعاتی در این زمینه نشده است که تأثیرات این اتفاقات چه خواهد بود. از نظر من که در خانه سینما هم کار کردم، این اتفاق بر روابط صنفی هم تأثیر خواهد داشت. من کمی سخت می‌توانم بگویم که اشکالی ندارد و بگذاریم این مهمانی برگزار شود. من به تبعات آن فکر می‌کنم که ممکن است تا نقطه‌ای پیش برود که بهتر است نرود. به نظرم باید جشنواره خود را به نوعی تصحیح کند. آن زمان که ما بحث تصحیح جشنواره را مطرح کردیم و یک سال هم این اتفاق افتاد، یکی از پارامترهایمان این بود که این ماجرا وضعیتی را به وجود آورده که تأثیرات آن را در جای دیگری پیدا می‌کنیم. متأسفانه هر سال این اتفاق می‌افتد و ما با دولت‌هایی مواجه می‌شویم که یک دوره چهار ساله دارند که در سال اول و دوم می‌گویند ما تازه آمده‌ایم تا ببینیم شرایط چگونه است و در سال سوم و چهارم هم که حدوداً متوجه برخی امور می‌شویم، می‌گویند ما چون می‌خواهیم برویم، نمی‌توانیم به خیلی امور دست بزنیم و در همه حوزه‌ها این اتفاق رخ می‌دهد و مدام پاس‌کاری صورت می‌گیرد.

آقای ایوبی که رئیس سازمان سینمایی بودند، جلسه‌ای را برای شورای سیاست‌گذاری جشنواره برگزار کردند و من آن‌جا دلایل تغییرات جشنواره فیلم فجر را در دوره‌ای که حضور داشتم، مطرح کردم و رئیس سازمان سینمایی هم اعلام کرد تغییرات باید دوباره صورت بگیرد. اما این گفته

رضا منامی

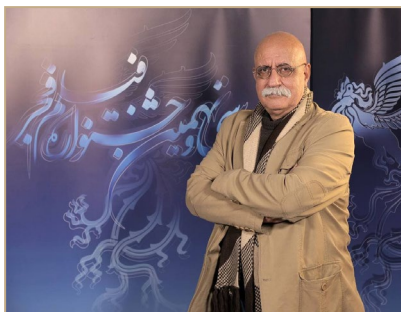
فیلم اولی‌ها، صف اول حضور

بخشی از کارکرد و اعتبار هر جشنواره‌ای حضور نواستعدادهایی است که تازه پای در وادی یک هنر یا حرفه‌ای گذاشته‌اند و انگیزه بالایی برای عرضه کردن کالای خود دارند. اساساً جشنواره در هر حوزه و زمینه‌ای، محل شناسایی و شناساندن استعداد‌های جدید است. چه جشنواره را محلی برای داوری و ارزیابی و چه محفلی برای نمایش آثار بدانیم، اولین‌ها همواره در کانون توجه قرار دارند. حتی به باور برخی، فلسفه جشنواره‌ها، محک زدن استعدادها و تولیدات تازه است. همین جشنواره فیلم فجر، به‌ویژه در دو دهه اخیر، بخش عمده‌ای از درخشش‌ها و جذابیت‌های خود را مدیون فیلم اولی‌هایی است که آثار آن‌ها به‌شدت مورد توجه منتقدان و مخاطبان قرار گرفت. فیلم‌های برخی از آن‌ها به مثابه «پدیده»های جشنواره معرفی شد. فیلم اولی‌هایی که گرچه نخستین فیلم خود را به نمایش می‌گذاشتند، اما سطح کیفی اثرشان روایت‌گر تجربه و پختگی و مهارتی فراتر از یک فیلم‌ساز مبتدی بود. برخی از این آثار مثل «ابد و یک روز» به کارگردانی سعید روستایی نه تنها در بخش «نگاه نو»، که بخش ویژه رقابت بین فیلم‌های اول بود که به بخش «سودای سیمرغ» که بخش اصلی و رقابتی جشنواره هم بود، راه یافت و جایزه‌های متعددی را درو و سیمرغ‌های اصلی را صید کرد. با سال گذشته فیلم «شقایق پروانه»، به کارگردانی محمد کارت، یکی از پدیده‌های جشنواره سی‌وهشتم فیلم فجر بود. جریان‌شناسی دو دهه اخیر سینمای ایران در اکران عمومی نشان می‌دهد که اغلب این فیلم اولی‌ها بودند که رونق‌گیشه را تضمین کردند و به ارتقای سطح کمی و کیفی مخاطب افزودند. بسیاری از این فیلم‌ها نه کم‌دی بودند و نه واجد اکشن و جلوه‌های ویژه مسحورکننده، که برعکس فیلم‌های تلخی بودند، اما توانستند رکورد فروش فیلم‌ها و آمار مخاطب را با فاصله چشم‌گیری بشکنند و بالا ببرند. آمارها نشان می‌دهد امسال هم که سینمای ایران و تولید آن به دلیل شیوع کرونا با چالش‌های جدی مواجه شد، باز هم تعداد متقاضیان حضور در بخش فیلم اول جشنواره بالا بود. به طوری که در بین ۱۱۰ اثر متقاضی حضور در جشنواره تا این لحظه که در حال نگارش این یادداشت هستیم، ۳۲ اثر فیلم اول کارگردان‌های آن‌ها بودند که در صف اول حضور در جشنواره قرار دارند. یعنی نزدیک به یک‌سوم از این آثار، این خبر نویدبخش تماشای آثار قابل توجهی در جشنواره کرونایی امسال است و می‌تواند بر گرما و جذابیت آن بیفزاید. تعداد بالای این آثار می‌تواند به عنوان یک مولفه مهم و موثر، شور و شوق تماشای فیلم در جشنواره امسال را که به دلیل شرایط خاص کرونایی ممکن است با رخوت یا بی‌رمقی احتمالی همراه شود، جبران کرده و پویایی و نشاط آن را حفظ کند.

اعطای احکام به داوران بخش مسابقه تبلیغات سینمای ایران و
حضور مدیران سینمایی در ستاد جشنواره

حضور هنرمندان در آتلیه فجر

قاب آخر

فجر

پروانه معصومی: نخستین برگزیده
بازیگری زن در جشنواره فیلم فجر

